

แนวปฏิบัติ

การนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับ
ความหลากหลายทางเพศ

แนวปฏิบัติ

การนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับ
ความหลากหลายทางเพศ

แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

จัดทำภายใต้โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมและกำกับดูแลร่วมกันด้านการปฏิบัติงานและการนำเสนอของสื่อในประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ
โดย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ข้อมูลภาพบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ- -กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ,
2565.

105 หน้า.

1. สื่อมวลชน 2. สื่อมวลชนกับการเผยแพร่ข่าวสาร 1. ชื่อเรื่อง.

DC: 302.23

ISBN (e-book): 978-616-416-046-0

ข้อจำกัดความรับผิดชอบ

หนังสือเล่มนี้ สำนักงาน กสทช. จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่แนวทางปฏิบัติของสื่อในการนำเสนอภาพและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นอ่อนไหวของผู้มีความหลากหลายทางเพศภายใต้บริบทวัฒนธรรมและสังคมไทย ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ตีตรา ไม่สร้างภาพจำ ส่งเสริมความเท่าเทียมและเคารพอัตลักษณ์ทางเพศของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวใช้วิธีการวิจัยเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลตามข้อเท็จจริงตามประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ได้มุ่งหมายที่จะดูหมิ่นหรือเหยียดหยามผู้ใดให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ทั้งนี้ข้อมูลในหนังสือเล่มนี้เป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือในทางวิชาการ อย่างไรก็ตาม สำนักงาน กสทช. และคณะผู้จัดทำไม่สามารถยืนยันและรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์ ความถูกต้อง หรือข้อผิดพลาดของข้อมูลดังกล่าวได้ และไม่สามารถรับผิดชอบต่อความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการนำข้อมูลส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้ไปใช้ในการอ้างอิงใด ๆ ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตจากสำนักงาน กสทช. หรือไม่ก็ตาม

© สงวนลิขสิทธิ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

พิมพ์ครั้งแรก จำนวน 400 เล่ม

จัดพิมพ์โดย:

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

พิมพ์ที่: โรงพิมพ์ เอส.ออฟเซต กราฟฟิค ดีไซน์

ซอยประชาอุทิศ 75 แยก 5 แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140 โทร. 0 2873 6095

คำนำ

งานวิจัยด้านสื่อชื่อว่าสื่อมีบทบาทต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งอิทธิพลต่อภาพเหมารวม มีส่วนในการสร้างความรังเกียจเดียดฉันท์ การเลือกปฏิบัติ รวมทั้งการกำหนดกรอบแนวคิดของคนในสังคมและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ตลอดจนถึงสุขภาวะทางจิตของผู้ชมที่มีความหลากหลายทางเพศ แม้ว่าสื่อในปัจจุบันจะมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นในมุมมองที่หลากหลายขึ้น และมีบทบาทส่งเสริมความเท่าเทียมและความเข้าใจที่มีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นกว่าในอดีต ทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศมีที่ยืนในสังคมมากขึ้น แต่หลายครั้งที่การนำเสนอของสื่อไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ซึ่งนำเสนอบทบาทของผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นจำนวนมาก สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสื่อในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สังคมเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ และสามารถช่วยสนับสนุนส่งเสริมบทบาทของผู้มีความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยให้มีพื้นที่ในการแสดงออกโดยผ่านกระบวนการผลิตเนื้อหารายการต่าง ๆ ออกสู่สายตาประชาชน จึงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชดำเนินการศึกษาแนวทางส่งเสริมและกำกับดูแลร่วมกันด้านการปฏิบัติงานและการนำเสนอของสื่อในประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ เพื่อหาข้อสรุปที่ผ่านกระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มผู้ผลิตรายการ นักวิชาการด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้บริโภคสื่อ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการส่งเสริมและกำกับดูแลการนำเสนอของสื่อในประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นกรอบการปฏิบัติที่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับบทบาทของสื่อที่หลากหลายทั้งผู้ปฏิบัติงานเบื้องหน้าและเบื้องหลังในประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อให้ทำหน้าที่ด้วยความรู้ความเข้าใจและถูกต้องตามหลักการแห่งวิชาชีพและจริยธรรมแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ถูกต้องของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อ ไม่ให้ถูกตีตราอย่างไม่เป็นธรรม

คณะทำงานเชื่อมั่นว่า แนวปฏิบัติกรนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ จะเป็นพลังหนึ่งที่จะช่วยสร้างเสริมบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ของสื่อในประเทศไทยให้มีมาตรฐานในการนำเสนอเนื้อหาที่มีประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องและเป็นธรรมต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งและส่วนสำคัญของสังคมไทยเช่นกัน

คณะผู้จัดทำ
 ทีมนักวิจัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สารบัญ

คำนำ

I

ส่วนที่ 1

ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลาย
ทางเพศ

1

ส่วนที่ 2

ผลกระทบของการนำเสนอภาพผู้มีความ
หลากหลายทางเพศในสื่อปัจจุบัน

5

ส่วนที่ 3

บทบาทหน้าที่ อิทธิพล และหลักการพหุนิยม
ของสื่อมวลชน

19

สารบัญ

ส่วนที่ 4

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริม

: ความเสมอภาค: กรณีศึกษาจากประเทศไทย

: สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ไต้หวัน

: สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย 25

4.1 LGBTIQ+ ในสื่อและกรณีศึกษา	26
4.2 กลไกทางกฎหมายในการกำกับดูแลเนื้อหารายการและกรณีศึกษา	33
4.3 แนวโน้มด้านการตลาดของสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ	46

ส่วนที่ 5

: แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชน

: เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ 45

สารบัญ

ส่วนที่ 6

แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้
ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลาย

ทางเพศในรายการข่าวและกรณีศึกษา 59

6.1 แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและ
การใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลาย
ทางเพศในรายการข่าว 60

6.2 กรณีศึกษา 63

ส่วนที่ 7

แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและ
การใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลาย

ทางเพศในรายการบันเทิงและกรณีศึกษา 71

7.1 แนวทางการปฏิบัติในกระบวนการผลิต
รายการ 72

7.2 กรณีศึกษา 73

7.3 แนวทางการปฏิบัติทั่วไปในสถานที่ทำงาน 78

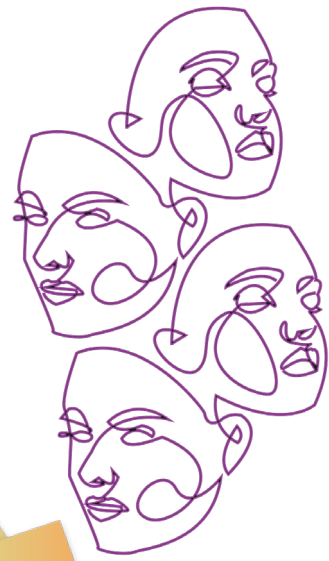
ภาคผนวก

1. รายชื่อและข้อมูลติดต่อองค์กรเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลาย
ทางเพศ 81
2. รายนามคณะทำงาน 103

ส่วนที่ 1

**ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับผู้มี
ความหลากหลายทางเพศ**

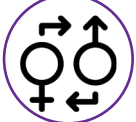

บทนิยาม

เพศสรีระ (Sex) หรือ เพศทางชีววิทยา (Biological Sex)

หมายถึง เพศตามที่กำเนิดโดยพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพและสรีรวิทยา เช่น อวัยวะเพศ ฮอโมนิน มักแบ่งเป็นชาย หรือหญิง

เพศสภาพ (Gender)

หมายถึง เพศตามที่กำหนดโดยสังคมวัฒนธรรม ซึ่งนิยามว่าชายหรือหญิงมีลักษณะพฤติกรรม และบทบาทอย่างไร แต่อาจรวมถึงบุคคลที่มีลักษณะหรือภาวะแบบอื่นที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเพศชายหรือหญิงตามที่สังคมหรือวัฒนธรรมกำหนดได้

อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity)

หมายถึง การให้นิยามตัวตนของตนเองว่าเป็นเพศใด ซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างจากเพศทางชีววิทยาหรือเพศสรีระก็ได้

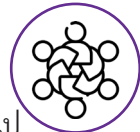
รสนิยมทางเพศ (Sexual Orientation)

หมายถึง อารมณ์หรือความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศที่มีต่อบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจมีเพศสรีระหรืออัตลักษณ์ทางเพศตรงข้ามหรือเหมือนกับตนก็ได้

ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LBGTIQ+)

หมายถึง คำที่ใช้เรียกรวมผู้ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างหลากหลายไปนอกเหนือจาก "ชาย" หรือ "หญิง" ตามที่ถูกนิยามโดยสังคมทั่วไป

เลสเบียน (Lesbian)

หมายถึง บุคคลมีเพศสรีระเป็นหญิงและมีความดึงดูดใจทางเพศต่อผู้หญิง

เกย์ (Gay)

หมายถึง บุคคลมีความดึงดูดทางเพศต่อเพศเดียวกัน แต่ในสังคมไทยมักใช้คำนี้กับบุคคลที่มีเพศสรีระเป็นชายที่มีความดึงดูดในทางเพศต่อชาย

บทนิยาม (ต่อ)

ไบเซ็กชวล (Bisexual)

หมายถึง บุคคลที่รู้สึกดึงดูดใจทางเพศต่อทั้งคนที่มีเพศตรงข้ามและเพศเดียวกันเอง

ทรานสเจนเดอร์ (Transgender)

หมายถึง บุคคลข้ามเพศที่มีอัตลักษณ์ทางเพศตรงข้ามกับเพศกำเนิด หากเป็นบุคคลที่มีเพศสภาพเป็นชายแต่มีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นหญิงก็จะเรียกว่าหญิงข้ามเพศ (Transwoman) หากเป็นบุคคลที่มีเพศสภาพเป็นหญิง แต่มีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายก็จะเรียกว่าชายข้ามเพศ (Transman)

เพศกำกวม (Intersex)

หมายถึง บุคคลที่มีเพศสรีระกำกวม เช่น มีอวัยวะเพศทั้งชายและหญิง หรือมีลักษณะกำกวมยากที่จะวินิจฉัยว่าเป็นเพศใด

ควีร์ (Queer)

หมายถึง บุคคลที่มองว่าอัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศของตนไม่มีกรอบ

นอนไบนารี (Non-Binary)

หมายถึง บุคคลที่ไม่ระบุอัตลักษณ์ทางเพศและรสนิยมทางเพศอยู่ในกรอบของคำว่าหญิงหรือชาย

แพนเซ็กชวล (Pansexual)

หมายถึง บุคคลที่มองว่าตนรู้สึกดึงดูดใจในทางเพศกับบุคคลอีกบุคคลคนหนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องกำหนดเลยว่าบุคคลนั้นจะมีเพศสรีระ เพศสภาพหรืออัตลักษณ์ทางเพศอย่างไร แต่ให้ความสำคัญกับตัวตนของบุคคลนั้นมากกว่า

ส่วนที่ 2

**ผลกระทบของการนำเสนอ
ภาพผู้มีความหลากหลาย
ทางเพศในสื่อปัจจุบัน**

ผลกระทบของการนำเสนองภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อปัจจุบัน

ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา สังคมมักมองว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นผู้มีความผิดปกติ ไม่ว่าจะเป็นเลสเบียน หรือ หญิงรักหญิง (Lesbian) เกย์ หรือ ชายรักชาย (Gay) ไบเซ็กชวล (Bisexual) หรือผู้ที่รู้สึกดึงดูดทางเพศต่อทั้งคนที่มีเพศสภาพตรงข้ามและเพศสภาพเดียวกับตนเอง และทรานเจนเดอร์ (Transgender) หรือบุคคลข้ามเพศที่มีอัตลักษณ์ทางเพศตรงข้ามกับเพศกำเนิด¹ โดยผู้มีความหลากหลายทางเพศถูกจัดว่าผิดปกติทั้งในเชิงการแพทย์และจิตวิทยา และในเชิงสังคมและวัฒนธรรม ในทางการแพทย์และจิตวิทยา “การรักร่วมเพศ” (homosexuality) เคยถูกจัดว่าเป็นภาวะผิดปกติทางจิตตามที่กำหนดไว้ใน คู่มือการวินิจฉัยและสถิติความผิดปกติทางจิต (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM) ของสมาคมจิตเวชศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (American Psychiatric Association) ซึ่งเป็นคู่มือวินิจฉัยอาการผิดปกติทางจิตที่ได้รับการยอมรับและถูกใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก

ส่วนในทางสังคมและวัฒนธรรม ความหลากหลายทางเพศมักถูกมองว่าผิด บาบจากมุมมองของศาสนา ไปจนถึงถูกจัดว่าเป็นความผิดทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นสังคมตะวันตก เช่น อังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา ที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาคริสต์ หรือสังคมตะวันออก เช่น จีน เกาหลี ไต้หวัน ที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมมาจากความเชื่อขงจื้อ ซึ่งให้คุณค่ากับการทำตามหน้าที่ทางสังคม ทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ไม่แต่งงาน ไม่มีลูกสืบสกุลตามบทบาททางเพศที่สังคมกำหนดไว้จะถูกระงับ ในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามสุดโต่งบางประเทศ การรักร่วมเพศถือเป็นความผิดทางกฎหมาย มีโทษถึงประหารหรือจำคุกตลอดชีวิต สำหรับประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพุทธก็ห้ามผู้มีความหลากหลายทางเพศบวชเป็นพระสงฆ์ ทำให้ความหลากหลายทางเพศดูเหมือนเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม²

ความเชื่อเก่าเหล่านี้ส่วนใหญ่เปลี่ยนไปแล้วในหลายประเทศทั่วโลก โดยในทางการแพทย์และจิตวิทยาได้นำ “การรักร่วมเพศ” ออกจากคู่มือวินิจฉัยโรคทางจิตตั้งแต่ ค.ศ. 1973³ และในทางกฎหมาย ผู้มีความหลากหลายทางเพศมีสิทธิและได้รับการรับรองสถานภาพตามกฎหมายในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งการสมรสกับคนเพศเดียวกัน เช่น กลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ยุโรป อเมริกาเหนือ และประเทศในแถบอเมริกาใต้ เป็นต้น

¹ The World Bank. *Economic Inclusion of LGBTI Groups in Thailand in 2018*. (Washington DC, 2018).

² UNDP and USAID. *Being LGBT in Asia: Country Report*. (Bangkok, 2014)

³ Jack Drescher. “Out of DSM: Depathologizing Homosexuality.” *Behavioral sciences*. 565. 5. 4. (2015).

รวมทั้งบางประเทศในเอเชีย เช่น ไต้หวัน แม้จะมีกลุ่มประเทศแถบแอฟริกาและ ตะวันออกกลางที่ยังคงไม่ยอมรับหรือจัดว่ากรณีความหลากหลายทางเพศเป็นความผิด ตามกฎหมาย⁴

อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกแสบและภาพเหมารวมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมมีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ผ่านการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นและคงอยู่ในสังคมและวัฒนธรรม มาอย่างยาวนาน ไม่ได้จางหายไปทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดทางการแพทย์หรือ กฎหมาย แม้แต่ประเทศที่เปิดกว้างมากขึ้นแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ไต้หวัน ผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศเหล่านี้ก็ยังคงเผชิญกับความท้าทายจากการตัดสินด้วยภาพเหมารวม ถูกรังเกียจเดียดฉันท์ และเลือกปฏิบัติในการใช้ชีวิตในบริบทต่าง ๆ ทั้งในครอบครัว การศึกษา การทำงาน การรับบริการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยการแสดงความรังเกียจและการเลือกปฏิบัติมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การใช้ คำพูดล้อเลียน ทำให้เป็นตัวละคร ด่าทอ ทำร้ายจิตใจ กดดันให้แสดงออกหรือยอมรับว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ หรือกดดันให้เลิกเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ ปฏิเสธบริการหรือสิทธิประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ กีดกันในการเข้าเรียนหรือทำงาน ไปจนถึง การทำร้ายร่างกายเพียงเพราะเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อในปัจจุบัน

สื่อมวลชนนั้นมีบทบาทเป็นทั้งเครื่องบ่งชี้อย่างหนึ่งที่สะท้อนภาพเหมารวม (stereotype) ความรังเกียจเดียดฉันท์ (prejudice) และการเลือกปฏิบัติ (discrimination) ที่คนในสังคมยังคงมีต่อคนในกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้งผู้มีความหลากหลายทางเพศ ได้อย่างชัดเจน ในขณะเดียวกัน สื่อมวลชนเองก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ และอาจเป็นแหล่งที่มาหรือปัจจัยที่นำเสนอและตอกย้ำภาพเหมารวมที่คนในสังคมมีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศให้เป็นที่จดจำของผู้ชมมากขึ้น ด้วย โดยเฉพาะในคนที่ไม่ค่อยได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้มีความหลากหลายทางเพศเอง โดยตรง⁵

⁴ ILGA World: Lucas Ramon Mendos, Kellyn Botha, Rafael Carrano Lelis, Enrique López de la Peña, Iliia Savelev and Daron Tan, *State-Sponsored Homophobia 2020: Global Legislation Overview Update* (Geneva: December 2020).

⁵ Kyo-Patrick R. Hart. "Representing gay men on American television." *The Journal of Men's Studies*. 59. 9. 1. (2000) 59-79.

ผลกระทบของการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อปัจจุบัน

Cedric C. Clark นักวิชาการด้านการสื่อสารในสหรัฐอเมริกา เสนอไว้ในบทความวิชาการของวารสาร Television Quarterly ว่า การนำเสนอภาพของชนกลุ่มน้อยในสังคมผ่านสื่อกระแสหลัก โดยเฉพาะโทรทัศน์ มักมีวิวัฒนาการผ่านสี่ขั้น ขั้นแรกคือ ไม่มีการนำเสนอเลย (non-representation) สะท้อนว่าไม่แม้แต่ยอมรับว่าชนกลุ่มน้อยนั้น ๆ มีตัวตนอยู่ในสังคม ขั้นที่สอง คือ การเยาะเย้ยให้เป็นตัวตลก (ridicule) โดยนำเสนอว่าชนกลุ่มน้อยมีลักษณะโง่ งี่เง่า ขี้เกียจ ไร้เหตุผล หรือตลก ขั้นที่สาม คือ การกำกับควบคุม (regulation) โดยควบคุมการนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยให้อยู่ในบทบาทที่ยึดถือมาตรฐานหรือกฎระเบียบของสังคมเท่านั้น โดยมักได้รับบทผู้บังคับใช้หรือควบคุมกฎระเบียบที่เป็นบรรทัดฐานของชนกลุ่มหลัก และขั้นสุดท้ายคือ การให้เกียรติ (respect) โดยชนกลุ่มน้อยถูกนำเสนอด้วยภาพที่ไม่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่⁶

ขั้นของวิวัฒนาการการนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยที่ Clark เสนอ ใกล้เคียงกับแนวคิดของ Gordon L. Beery นักวิชาการอีกคนหนึ่ง ที่แบ่ง “ยุค” ของการนำเสนอภาพคนผิวดำผ่านสื่อกระแสหลักไว้ 3 ยุค คือ ยุคภาพเหมารวม (The Stereotypic Age) ซึ่งคล้ายกับยุคการเยาะเย้ยให้เป็นตัวตลกตามแนวคิดของ Clark (1969) คือ นำเสนอด้วยภาพเหมารวมทำให้เป็นตัวตลก หรือตัวร้าย ต่อมาในยุคการตระหนักรู้ใหม่ (The New Awareness) คือการนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยในบทบาทสนับสนุนที่มีภาพลักษณ์ทางบวก และยุคเสถียรภาพ (The Stability) คือการเปลี่ยนแปลงไปสู่การนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยตามความเป็นจริง⁷

ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก การนำเสนอภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อมวลชนมีวิวัฒนาการอยู่ในขั้นที่แตกต่างกันไป มีทั้งประเทศที่พยายามควบคุม ปิดกั้นไม่ให้มีการนำเสนอภาพ เช่น ประเทศจีน ซึ่งสะท้อนถึงการไม่ยอมรับการมีตัวตนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ⁸ ในขณะที่บางประเทศมีการเปิดกว้าง นำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อมากขึ้น ในมิติที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ในสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ซึ่งสภาพสังคมมีการยอมรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ

⁶ Cedric C. Clark. "Television and social control: Some observations on the portrayals of ethnic minorities." *Television Quarterly*. 18. 8. (1969): 18–22.

⁷ Berry, G. L. "Television and Afro-Americans: Past legacy and present portrayals". In *Television and social behavior: Beyond violence and children*, Edited by: Withey, S. B. and Abeles, R. P. (1980) 231–248. Hillsdales: Lawrence J. Erlbaum Associates.

⁸ Gareth Shaw. and Xiaoling Zhang. "Cyberspace and Gay Rights in a Digital China: Queer Documentary Filmmaking Under State Censorship." *China Information*. 270. 2. 32. (2018) : 270-292.

ค่อนข้างมาก มีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิ ห้ามการเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในบริบทต่าง ๆ แต่ก็ยังพบว่าการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศมักเป็นไปตามภาพเหมารวมที่มีอยู่ในสังคม เช่น ตลก ดั่งตั้ง ฉูดฉาด หมกมุ่นเรื่องเพศ ไม่ครอบคลุมบทบาทและมิติด้านอื่นที่หลากหลายในชีวิตของผู้มีความหลากหลายทางเพศ และกรณีที่น่าเสนอความสัมพันธ์ของคู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศก็ยังนำเสนออยู่บนบรรทัดฐานของความรักต่างเพศ เช่น ต้องมีฝ่ายหนึ่งมีความเป็นหญิงและอีกฝ่ายหนึ่งที่มีความเป็นชาย เป็นต้น⁹

สำหรับประเทศไทยนั้น มีหลักฐานว่าการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ยังคงจัดว่าอยู่ในขั้นการเยาะเย้ยให้เป็นตัวตลก (ridicule) ตามแนวคิดของ Clark หรือยุคภาพเหมารวมตามการวิเคราะห์ของ Berry (1980) โดยมีงานวิจัยพบว่า ตัวละครชายรักชายในละครหรือภาพยนตร์ มักถูกถ่ายทอดให้เป็นคนตลก สนุกสนาน วิดว้าย และหมกมุ่นเรื่องเพศ¹⁰ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกขึ้นในปีหลัง ๆ¹¹ ที่พบว่า ตัวละครชายรักชายที่เป็นตัวละครหลักในภาพยนตร์ไทยช่วงปี 2550-2558 ถูกนำเสนอว่ามีความโดดเด่น แยกแยะจากสังคม แต่ก็มีความมุ่งมั่น ต้องการสร้างการยอมรับจากสังคม มีอารมณ์ขัน มีวาทีศิลป์ และมีเสน่ห์ดึงดูดทางเพศ แต่โดยรวมก็ยังพบการนำเสนอตามภาพเหมารวมอยู่มาก เช่น การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศทางหน้าหนังสือพิมพ์ ยังพบการล้อเลียน เหยียดหยาม คุกคามทางเพศ หรือทำให้เป็นตัวตลก¹²

⁹ Bradley J. Bond. "Sex and Sexuality in Entertainment Media Popular With Lesbian, Gay, and Bisexual Adolescents." *Mass Communication and Society*. 98. 1. 17. (2014): 98-120. See also: Jay Poole. "Queer Representations of Gay Males and Masculinities in the Media." *Sexuality & Culture*. 279. 2. 18. (2014) : 279-290., See also: Richard Mocariski. Robyn King. Sim Butler. Natalie R. Holt. T. Zachary Huit. Debra A. Hope. Heather M. Meyer. and Nathan Woodruff. "The Rise of Transgender and Gender Diverse Representation in the Media: Impacts on the Population." *Communication, Culture & Critique*. 416. 3. 12. (2019): 416-433., See also: Jamie C. Capuzza. and Leland G. Spencer. "Regressing, Progressing, or Transgressing on the Small Screen? Transgender Characters on U.S. Scripted Television Series." *Communication Quarterly*. 214. 2. 65. (2017): 214-230.

¹⁰ รุจิเรช คชรัตน์. *ภาพและกระบวนการสร้างภาพชายรักร่วมเพศในละครโทรทัศน์ไทย* กับการรับรู้ภาพแบบฉบับของผู้ชม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2542).

¹¹ สิริภพ แก้วมาก. *การสร้างตัวละครหลักและวิธีการเล่าเรื่องชายรักชายในสื่อบันเทิงไทย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558).

¹² Charuvastra, T. *Mainstream Media Trades In Worst LGBT Stereotypes, Review Finds*. *Khao Sod English*. (2015). Retrieved from <https://www.khaosodenglish.com/life/2015/12/02/1449059474/>

ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการรับรู้ของผู้รับสารโดยทั่วไป และผู้มีความหลากหลายทางเพศเอง ที่ได้ร่วมการสนทนากลุ่ม (29 กันยายน 2564) และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางจิตเวชและจิตวิทยาที่ได้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาปัจจุบัน (เดือนตุลาคม 2564) ซึ่งได้ตั้งข้อสังเกตว่าการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังขาดความหลากหลาย ทำให้เกิดการตอกย้ำภาพเหมารวม (stereotype) หรือการตีตรา (stigma) ต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง โดยสื่อมักจะนำเสนอเนื้อหาที่สื่อว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขันหรือเป็นตัวตลก หรือใช้คำที่มีลักษณะหรือความหมายในทางลบสำหรับการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ เช่น ฮีฮฮา ชายแต่งชาย ทอมโหด หรือคำใด ๆ ที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นบุคคลที่ไม่ปกติในสังคม

ในกรณีของซีรีส์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะ ซึ่งดูเหมือนส่งเสริมบทบาทและเพิ่มพื้นที่นำเสนอเรื่องราวของผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แต่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและจิตเวชส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า โดยรวมยังเป็นการนำเสนอเรื่องราวของเกย์ (gay) เป็นส่วนใหญ่ (เช่น ซีรีส์วาย) ยังมีการนำเสนอภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศอื่น ๆ เช่น เลสเบียน (lesbian) ไบเซ็กชวล (bisexual) หรือทรานเจนเดอร์ (transgender) อย่างจำกัด และเนื้อหาที่นำเสนอก็มักเน้นตอบสนองความต้องการของผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และเน้นเรื่องความรักหรือความสัมพันธ์แบบคนรัก ไม่ค่อยมีการนำเสนอความรักรูปแบบอื่น ๆ หรือด้านอื่นของชีวิต เช่น ด้านความสามารถ การทำงาน หรือด้านอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศก็มีชีวิตเหมือนคนปกติทั่วไป

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตว่า ภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ได้รับการนำเสนอทางบวกผ่านสื่อในสังคมไทยทั่วไปอยู่บ้างนั้น ก็มักเป็นภาพของผู้มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง กล่าวคือ มักมีรูปร่างหน้าตาดี ฐานะดี ประสบความสำเร็จ มีการงานอาชีพที่โดดเด่น ในขณะที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีรูปร่างหน้าตา ฐานะ และอาชีพไม่โดดเด่น ไม่ค่อยมีพื้นที่บนสื่อ ราวกับไม่ได้มีตัวตนในสังคม

ผลกระทบจากการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศของสื่อปัจจุบัน

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศผ่านสื่อในประเทศไทยนั้น ส่วนมากยังเป็นการผลิตซ้ำภาพเหมารวม ขาดความหลากหลายทั้งในแง่การนำเสนอภาพด้านบวกและด้านลบอย่างสมดุล ขาดการนำเสนอภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศแต่ละกลุ่มอย่างเท่าเทียม ขาดการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับมิติอื่น ๆ ของชีวิตผู้มีความหลากหลายอย่างรอบด้าน และการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงโดยมองข้ามผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เป็นคนธรรมดาทั่วไปไม่ได้มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง การนำเสนอภาพที่ขาดมิติที่รอบด้านเหล่านี้ ส่งผลต่อผู้รับสารที่เป็นคนทั่วไปในสังคมและตัวผู้มีความหลากหลายทางเพศเองอย่างไร

ผลกระทบต่อผู้รับสารทั่วไป

ผลกระทบของการรับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้รับสารทั่วไป อาจแยกได้เป็น 2 ประเด็น คือ ผลต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในสังคม และอีกประเด็นหนึ่งคือ ความกังวลว่าผู้รับสารอาจเลียนแบบและเปลี่ยนอัตลักษณ์เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ

สำหรับประเด็นแรก การที่ผู้รับสารทั่วไปในสังคมได้ชมภาพเหมารวมของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกผลิตซ้ำผ่านสื่อ ทำให้ได้รับการตอกย้ำความเชื่อทางลบที่มีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศที่แพร่หลายอยู่ในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีความหลากหลายทางเพศเองโดยตรง สื่อจึงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้ผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างมาก เช่น ในประเทศจีน มีงานวิจัยพบว่า การรับ

สื่อกระแสหลักจากภายในประเทศซึ่งถูกควบคุมโดยรัฐบาลที่มีนโยบายไม่สนับสนุนความหลากหลายทางเพศ มีความสัมพันธ์กับภาพเหมารวมเชิงลบที่สูง และการเปิดรับการรักคนเพศเดียวกันที่ต่ำ¹³ และงานวิจัยทางจิตวิทยาจำนวนมากก็ชี้ให้เห็นว่า การเชื่อในภาพเหมารวมที่ไม่ตรงกับความจริงนี้ สามารถนำไปสู่ความรังเกียจเดียดฉันท์และพฤติกรรมเลือกปฏิบัติที่คนทั่วไปในสังคมแสดงออกต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในบริบทต่าง ๆ กระทบทั้งใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเพราะความเกลียดชัง

การที่สื่อผลิตซ้ำและนำเสนอภาพเหมารวมของผู้มีความหลากหลายทางเพศส่งผลให้ผู้รับสารจดจำ เชื่อในภาพเหมารวม และตีตราผู้มีความหลากหลายทางเพศนี้ สามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางจิตวิทยาว่าด้วยข้อจำกัดทางกระบวนการรู้คิด เนื่องจากความสามารถที่จะใส่ใจและจดจำข้อมูลเกี่ยวกับผู้คนที่เราได้รับในขณะนั้นมีจำกัด จึงเกิดการเลือกใส่ใจและจดจำข้อมูลเพียงบางอย่าง โดยมากมักต้องเป็นสิ่งที่โดดเด่น ดึงดูดความสนใจ หรือสอดคล้องกับความคาดหวังที่เรามีอยู่แล้ว ทำให้เกิดการรับรู้ผิดพลาด โดยไม่ได้ตั้งใจอคติหรือลำเอียง เช่น การรับรู้สหสัมพันธ์ลวง (illusory correlation) เกิดจากการที่ธรรมชาติการรับรู้ของคนเรามักสนใจและจดจำสิ่งที่แปลก แตกต่าง หรือมีลักษณะทางลบได้แม่นยำ ยิ่งกรณีสิ่งที่แปลกสองอย่างเกิดร่วมกัน ก็ยิ่งจดจำได้แม่นยำและคิดว่าสองสิ่งนั้นต้องเกิดร่วมกันมากเกินไปจนความน่าจะเป็นที่แท้จริง¹⁴

ในสังคมที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศมักถูกมองว่า “แปลก” หรือ “ผิดปกติ” อยู่แล้ว การได้เห็นผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ทำพฤติกรรมที่แปลกหรือโดดเด่น เช่น ตลก หรือก้าวร้าว หรือการได้เห็นข่าวผู้มีความหลากหลายทางเพศเกี่ยวข้องกับสิ่งที่แปลกหรือผิดปกติ เช่น การติดเชื่อเอชไอวี ในช่วงที่แรก ๆ ที่คนยังไม่รู้จักโรคนี้ดีและมองว่าเป็นโรคที่แปลกประหลาดและน่ากลัว โดยเฉพาะเมื่อถูกเลือกนำเสนอและเน้นย้ำโดยสื่อมากกว่ากรณีที่เป็นชายหญิงทั่วไป ก็ยิ่งได้รับความสนใจและจดจำได้มากกว่า ทำให้คนทั่วไปเกิดการรับรู้ว่าความหลากหลายทางเพศมักมาคู่กับพฤติกรรมที่แปลก (ตลก หรือก้าวร้าว) หรือเชื่อโรคที่แปลก (เอชไอวี) ด้วยความถี่มากเกินไปจนความเป็นจริง และนำไปสู่การเหมารวมว่าคนในกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศนั้นเป็นคนตลกหรือก้าวร้าว หรือมักติดเชื่อเอชไอวี แม้ความจริงแล้ว ผู้มีความหลากหลายทางเพศไม่ได้มีพฤติกรรมเช่น

¹³ Jia-Wei Tu. and Tien-Tsung Lee. “The Effects of Media Usage and Interpersonal Contacts on the Stereotyping of Lesbians and Gay Men in China.” *Journal of Homosexuality*. 980. 7. 61. (2014) : 980-1002.

¹⁴ David L. Hamilton, Robert K. Gifford. “Illusory correlation in interpersonal perception: A cognitive basis of stereotypic judgments.” *Journal of Experimental Social Psychology*. 392. 12. 4. (1976): 392-407.

นั่นกันทุกคนเสมอไป และบุคคลเพศชายหญิงทั่วไปก็อาจทำพฤติกรรมดังกล่าวเช่นกัน แต่
มักไม่ได้รับความสนใจและจดจำมากเท่าที่ควร

สำหรับประเด็นที่สอง ผู้รับสารทั่วไปที่เป็นผู้ใหญ่ เช่น ผู้ปกครองหรือครูอาจารย์
ที่เชื่อในภาพเหมารวมทางลบเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ อาจกังวลที่สื่อใน
ปัจจุบันนำเสนอภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น ด้วยกลัวว่าบุตรหลานและ
เยาวชนทั่วไปจะเลียนแบบ และเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางเพศกลายเป็นผู้มีความหลากหลาย
ทางเพศ เพราะแม้สื่อส่วนใหญ่จะนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศในแง่ลบ หรือ
เป็นตัวตลก แต่ก็มีส่วนที่นำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีชื่อเสียง ประสบ
ความสำเร็จ มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง หรือการนำเสนอตัวละครในซีรีส์ที่มี
เนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่สร้างตัวละครให้มีเสน่ห์ดึงดูดใจ

นักจิตวิทยาพัฒนาการ นักจิตวิทยาคลินิก และจิตแพทย์ให้ความเห็นตรงกันใน
การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในการศึกษาครั้งนี้ว่า การพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของ
เด็กนั้น เป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจำนวนมากที่ทำงานร่วมกันอย่างซับซ้อน
ทั้งปัจจัยทางชีววิทยา เช่น ฮอโมน สารเคมีในร่างกาย ไปจนถึงปัจจัยทางสังคม เช่น
บุคคลที่เป็นตัวแบบในชีวิต ประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว ทำให้เกิดความหลากหลายทางเพศ
ขึ้น การดูสื่อเป็นเพียงปัจจัยหนึ่ง งานวิจัยในอดีตช่วงที่วงการแพทย์ยังมีความเชื่อว่าความ
หลากหลายทางเพศคือความผิดปกติ มีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าสื่อมีผลให้เด็กพัฒนาอัตลักษณ์
เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศเช่นกัน แต่ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลงาน
วิจัยยุคหลัง ๆ การที่เยาวชนดูสื่อที่มีตัวแบบเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เป็นคนดี
ประสบความสำเร็จ หรือน่าชื่นชม อาจมีผลต่อการเลียนแบบพฤติกรรมในระยะสั้น
แต่เกิดจากการที่อยากเป็นคนที่ดี ที่น่าชื่นชม หรือมีความโดดเด่นเป็นที่รู้จักในหมู่เพื่อน
ซึ่งอาจคาบเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สะท้อนความหลากหลายทางเพศของคุณคต้นแบบใน
สื่อ แต่ไม่น่าจะมีผลระยะยาวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางเพศที่ถูกสั่งสมมาจาก
การทำงานร่วมกันของปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัยในแต่ละบุคคลดังที่กล่าวมา

จึงอาจสรุปได้ว่าการชมสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ แม้จะ
เป็นภาพทางลบของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ไม่น่าจะมีผลให้เด็กและเยาวชนเปลี่ยน
อัตลักษณ์ทางเพศเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ หากไม่ได้มีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลาย
อย่างประกอบกันและทำให้มีแนวโน้มจะพัฒนาอัตลักษณ์เช่นนั้นอยู่เป็นทุนเดิม

ผลกระทบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ผลของการที่สื่อนำเสนอภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศในปัจจุบัน ซึ่งมักเป็นภาพเหมารวม ขาดความหลากหลาย และไม่ตรงกับความจริง ส่งผลต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ผู้มีความหลากหลายทางเพศอาจได้รับผลกระทบในเชิงจิตวิทยาเมื่อชมสื่อดังกล่าวเองโดยตรง ในขณะที่เดียวกันก็อาจได้รับผลกระทบของสื่อในทางอ้อม จากการที่ผู้รับสารทั่วไปรับสื่อดังกล่าวแล้วเกิดความรังเกียจเดียดฉันท์และแสดงพฤติกรรมเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ผลกระทบทางตรง

งานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบโดยตรงของสื่อต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยยังมีน้อย แต่จากการเสวนากลุ่มกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับจิตแพทย์ นักจิตวิทยาคลินิก และนักจิตวิทยาพัฒนาการ พบว่า ผู้มีความหลากหลายทางเพศมักได้รับผลกระทบทางจิตวิทยาหลายอย่างจากการได้เห็นภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกนำเสนอในสื่อปัจจุบัน

ตัวอย่างเช่น การนำเสนอภาพเหมารวม อาทิ เป็นกะเทยหรือคนข้ามเพศต้องตลก วิดว้าย ทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศรู้สึกที่ถูกสังคมคาดหวังให้ต้องแสดงบทบาทตามภาพดังกล่าวแม้ว่าตัวตนที่แท้จริงจะไม่ได้เป็นเช่นนั้น ผู้มีความหลากหลายทางเพศบางคน โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับทางสังคมอาจพยายามแสดงออกตามบทบาทที่ถูกนำเสนอโดยสื่อเหล่านั้น ซึ่งนอกจากจะทำให้รู้สึกอึดอัดและขัดแย้งในตนเองแล้ว ยังทำให้เกิดวงจรการตกย้ำภาพเหมารวมดังกล่าวต่อไปอีกด้วย

ส่วนการนำเสนอของสื่อที่มักมุ่งเน้นปมปัญหาที่มีที่มาจากอัตลักษณ์หรือรสนิยมทางเพศ เช่น ความรัก ความสัมพันธ์ที่ไม่ลงตัว หรือต้องปกปิดไม่ให้ใครรู้ และมักมีจุดจบที่ไม่สมหวัง ในขณะเดียวกัน การนำเสนอภาพชีวิตด้านอื่น ๆ เช่น การเรียน การทำงาน ความฝัน ความสำเร็จ ก็ยังมีสัดส่วนน้อย และมักจำกัดอยู่เพียงในบางวงการ ทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศขาดต้นแบบหรือไม่เห็นโอกาสส่วนตัวตนเองจะประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น ผู้มีความหลากหลายทางเพศเชื่อว่าตนเองยากจะสมหวังในความรัก จึงไม่กล้าทุ่มเทกับความรักความสัมพันธ์ หรืออาจไม่กล้าฝันว่าจะประสบความสำเร็จ

สำเร็จในสายงานวิชาชีพต่าง ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร ทนายความ เพราะไม่มีตัวอย่างผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ประสบความสำเร็จในวงการเหล่านี้ให้เห็นในสื่อ

การนำเสนอภาพเหมารวมแง่ลบของผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อ ยังอาจนำไปสู่การซึมซับเจตคติทางลบต่อความหลากหลายทางเพศ (internalized homonegativity) ซึ่งหมายถึงภาวะที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศรู้สึกรังเกียจ หรือรู้สึกทางลบ หรือรู้สึกผิดที่ตนเองมีอัตลักษณ์เป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศ นำไปสู่การนับถือตนเองที่ต่ำ เกิดภาวะซึมเศร้า และปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ ตามมา เช่น มิงานวิจัยที่พบว่า การซึมซับเจตคติทางลบต่อความหลากหลายทางเพศมีความสัมพันธ์กับการคิดฆ่าตัวตาย¹⁵

นอกจากนี้ แม้จะมีการนำเสนอภาพทางบวกของผู้มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้น แต่การนำเสนอภาพทางบวกของผู้มีความหลากหลายทางเพศในสื่อโดยมักจำกัดอยู่เพียงผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีสถานะธรรมดาไม่มีความโดดเด่นรู้สึกว่าสังคมจะยอมรับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ประสบความสำเร็จและสถานะสูงเท่านั้น ไม่มีที่ยืนให้ตนเองที่เป็นคนธรรมดาทั่วไป และยังรู้สึกว่าตนถูกกดดันให้ต้องยอมรับอัตลักษณ์และแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับภาพเหมารวมที่ถูกนำเสนอออกมาในสื่อ เช่น ต้องเป็นคนตลก สร้างสีสันและความสนุกสนานให้คนรอบข้าง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้ นักจิตวิทยาคลินิกที่ให้สัมภาษณ์ในการศึกษานี้ได้ยกตัวอย่างว่า ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เข้ารับการบำบัดทางจิตคนหนึ่งกล่าวว่า ตนเองหน้าตาธรรมดา ไม่ร่ำรวย ไม่ได้ดูดีเหมือนผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกนำเสนอในสื่อ จึงรู้สึกว่าสังคมไม่มีที่ยืนให้ตนเองอย่างตนเลย

ทั้งนี้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจจากการวิจัยชิ้นหนึ่งว่า สำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ไม่ค่อยถูกกล่าวถึงในสื่อ เช่น กลุ่มเลสเบี้ยน รายงานว่าการได้รับชมสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหญิงรักหญิงมีส่วนช่วยให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองได้รับการยอมรับมากขึ้น มีตัวตนในสังคม เกิดความมั่นใจ รู้สึกว่ามีเพื่อน มีคนที่ เป็นแบบเดียวกันอยู่ในสังคม ช่วยลดความรู้สึกแปลกแยกในสังคม ได้เรียนรู้มุมมองใหม่ ๆ และเกิดความสบายใจในการใช้ชีวิตสังคมมากขึ้น และยังทำให้กล้าคิดกล้าตัดสินใจและมีความพร้อมที่จะเปิดเผยตัวตนได้

¹⁵ Priyoth Kittiteerasack, Alicia K. Matthews, Alana Steffen, Colleen Corte, Inda L. McCreary, Wendy Bostwick, Chang Park, and Timothy P. Johnson. "The influence of minority stress on indicators of suicidality among lesbian, gay, bisexual and transgender adults in Thailand" *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 28: 4, (2021). 656-659.

เร็วขึ้น¹⁶ แสดงให้เห็นว่า สื่อสามารถมีอิทธิพลทางบวกต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศได้ หากให้พื้นที่และให้การยอมรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ และนำเสนอภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศในแง่บวกและหลากหลายตามความเป็นจริงมากขึ้น

ผลกระทบทางอ้อม

ส่วนผลกระทบทางอ้อมของสื่อที่นำเสนอภาพเหมารวมและภาพทางลบของผู้มีความหลากหลายทางเพศ จะเกิดผลกระทบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศผ่านการที่ผู้รับสารทั่วไปปรับรูปภาพเหมารวมเหล่านั้นแล้วทำให้เกิดความรังเกียจเดียดฉันท์และแสดงพฤติกรรมเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในหลายบริบท อาทิ ในครอบครัว การศึกษา และการทำงาน¹⁷

ในบริบทครอบครัว ผลสำรวจพบว่าสังคมไทยยอมรับผู้มีความหลากหลายทางเพศสูง ยกเว้นเมื่อเป็นคนในครอบครัวตนเองมักยังยอมรับไม่ได้ ผู้มีความหลากหลายทางเพศหลายคนต้องปกปิดวิถีทางเพศที่แท้จริงเมื่ออยู่ที่บ้าน ไม่เปิดเผยตัวตนให้คนในครอบครัวรู้ถ้าไม่จำเป็น โดยความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากอคติและการเลือกปฏิบัติมีตั้งแต่การถูกบังคับให้เข้ารับการบำบัดเพื่อเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางเพศ บังคับให้แต่งกายตามเพศกำเนิดให้ทำกิจกรรม เรียนหนังสือ หรือทำงานตามที่ครอบครัวต้องการ ตลอดจนการล่วงละเมิดทางวาจา ร่างกาย และจิตใจ ไปจนถึงถูกไล่ออกจากบ้าน ถูก “เปิดเผยตัวตน” ต่อสาธารณชนโดยไม่ได้รับการยินยอม และถูกทำให้อับอายต่อสาธารณะด้วยการโพสตัวรูปในขณะแต่งกายเป็นเพศตรงข้ามบนเฟซบุ๊ก เป็นต้น

ในบริบทด้านการศึกษา ผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยต้องเผชิญข้อจำกัดในบริบทการศึกษา เช่น ครอบครัวจำนวนมากไม่สนับสนุนให้ลูกที่เป็นคนข้ามเพศเรียนต่อ บางครอบครัวหยุดสนับสนุนเรื่องการศึกษาลูกหลังจากที่ลูกเปิดเผยตัวตนทางเพศให้ทราบ สำหรับเยาวชนผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย มักไม่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนสาขาวิชาชีพที่เข้มข้นทางวิชาการ เช่น การแพทย์

¹⁶ ปารณีย์ จงรักษ์ และ อนุชา ทิรคานนท์. “การเปิดรับสื่อ ทศนคดี การแสดงออกทางสังคมของกลุ่มหญิงรักหญิง.” *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.* 53. 7. 1. (2557): 53-64.

¹⁷ บุษกร สุริยสาร. *อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย. โครงการส่งเสริมสิทธิ ความหลากหลาย และความเท่าเทียมในโลกของ การทำงาน (PRIDE). องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. ประจำประเทศไทย กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรุงเทพมหานคร: องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. 2557.*

กฎหมาย หรือวิศวกรรม เนื่องจากคิดว่าเด็กจะไม่สามารถรับการยอมรับในการทำงานดังกล่าว และยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้เรียนในสาขาศึกษาศาสตร์ เนื่องจากถูกมองว่าจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้เด็ก

นอกจากการไม่สนับสนุนให้เรียนสาขาวิชาบางอย่างเพราะคิดว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศจะไม่สามารถรับการยอมรับหากจบออกไปทำงานในอาชีพดังกล่าวแล้ว ยังมีการกีดกันเนื่องจากความเชื่อที่ว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศมีความผิดปกติทางจิตด้วย เช่น มีรายงานว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยในคณะแพทยศาสตร์กีดกันไม่ให้นักศึกษาที่เป็นคนข้ามเพศเป็นศิษย์แพทย์ และแนะนำให้เรียนสาขาวิชาเภสัชศาสตร์แทน โดยให้เหตุผลว่าการเป็นศิษย์แพทย์จำเป็นต้องมี “ภาวะจิตปกติ” และยังพบว่านักศึกษาที่เป็นคนข้ามเพศมักไม่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนในสาขาวิชาจิตวิทยา เนื่องจากถูกมองว่าเป็นบุคคล “ผิดปกติ” ทางจิต ทั้งที่ในทางการแพทย์และจิตวิทยา ความหลากหลายทางเพศไม่ได้ถูกจัดว่าเป็นความผิดปกติทางจิตแล้ว

แม้เมื่อได้เข้าไปศึกษาในสถานศึกษาแล้ว อคติและการเลือกปฏิบัติในสถานศึกษาทำให้เกิดภาวะแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตรสำหรับคนข้ามเพศ เช่น การถูกรุมแก้ง การล้อเลียน การถูกรุมทำร้ายร่างกาย มีปัญหาเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของนักเรียนนักศึกษาข้ามเพศ และเป็นการตกเป็นเป้าที่อาจารย์มักทำโทษ ยิ่งไปกว่านั้นส่วนหนึ่งของผู้เข้าร่วมวิจัยบอกว่าเพศสภาพมีผลต่อการขอรับทุนการศึกษาเพราะหากผู้ได้รับทุนเป็นกะเทยหรือทอมภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อโรงเรียน อีกทั้งตอนสัมภาษณ์ทุนก็มักมีแต่คำถามเกี่ยวกับเพศสภาพเท่านั้น

ในบริบทการทำงาน ผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยมักถูกเลือกปฏิบัติ ตั้งแต่ขั้นตอน การสมัคร โดยเฉพาะงานภาครัฐ จึงมักต้องแสดงออกเหมือนคนรักต่างเพศเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกปฏิเสธการรับเข้าทำงาน และปกปิดเพศวิถีของตนอย่างน้อยก็ในระยะเริ่มแรกของการทำงาน เพราะการแสดงตัวตนที่มีความหลากหลายทางเพศออกมามักถูกมองว่าทำลายความน่าเชื่อถือในบางอาชีพที่มีสถานะทางสังคมสูง เช่น แพทย์ จิตแพทย์ ทนายความ ผู้พิพากษา ครู การแสดงออกว่าเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศมักทำให้ถูกตำหนิว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลต่อการเลื่อนตำแหน่ง ถูกตีตราว่าไม่เหมาะที่จะเป็นผู้นำ และกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กร

คนข้ามเพศมักถูกกีดกันทางอาชีพมากที่สุดเมื่อเทียบกับผู้มีความหลากหลายทางเพศกลุ่มอื่น ๆ โดยมีเพียงไม่กี่อาชีพที่ยอมรับคนข้ามเพศ เช่น การเป็นนักแสดงคาบาเรต์ ช่างแต่งหน้า พนักงานขายเครื่องสำอาง เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น คนข้ามเพศที่ยากจนในสังคมชนบทมักต้องทำงานทุกอย่างเท่าที่จะหาได้เพื่อเลี้ยงชีวิต ตั้งแต่รับงานมาทำที่บ้าน ซึ่งเป็นงานในระบบห่วงโซ่การผลิตระดับล่างสุด หรือแม้กระทั่งเป็นช่างทรงหลายคนต้องลงเอยด้วยการขายบริการทางเพศ

นอกจากการกีดกันในการทำงานแล้ว คนข้ามเพศ และทอม (เลสเบี้ยนที่แสดงออกคล้ายชาย) มีความเสี่ยงมากที่สุดที่จะเผชิญกับความรุนแรงหลายรูปแบบในสถานที่ทำงาน ตั้งแต่ทางวาจา เช่น การแซว การล้อเลียน นินทา การถามคำถามที่ละเมิดความเป็นส่วนตัว พุดจาเสียดสี เหยียดหยาม ไปจนถึงความรุนแรงทางร่างกายและทางเพศ เช่น การกลั่นแกล้ง การรังแก การทำร้ายร่างกาย รวมถึงการข่มขืน เป็นต้น

นอกจากนี้ งานทบทวนวรรณกรรมวิจัยอย่างเป็นระบบในต่างประเทศ ยังแสดงให้เห็นว่า บริบททางสังคมที่ไม่เป็นมิตรดังเช่นที่กล่าวมาข้างต้น มีผลกระทบต่อเรื่องทางจิตวิทยา โดยทำให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกตีตรา รังเกียจ กีดกัน เลือกปฏิบัติ เกิดความรู้สึกว่าตัวตนของตนขัดแย้งกับมาตรฐานที่สังคมยอมรับ ทำให้มีเจตคติต่อตนเองทางลบ เห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง และนำไปสู่การเกิดปัญหาสุขภาพจิตด้วย¹⁸

จากการทบทวนวรรณกรรมวิจัย การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางจิตเวชและจิตวิทยาที่ได้อภิปรายมาทั้งหมด จะเห็นว่าสื่อมีผลกระทบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศทั้งทางตรงและทางอ้อม หากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถร่วมกันกำกับดูแลการผลิตและนำเสนอสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศได้ทำความเข้าใจผู้มีความหลากหลายทางเพศ ลดการตีตราและเหมารวมลง ทำให้สื่อมีวิวัฒนาการในการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศไปสู่ขั้นการให้เกียรติ (respect) ตามแนวคิดของ Clark โดยนำเสนอภาพของที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศก็คือมนุษย์ไม่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม ก็อาจช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติคนในสังคม และเปลี่ยนสังคมให้เป็นสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นมิตรกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ก่อให้เกิดความเท่าเทียม และสามารถดึงศักยภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เคยถูกปิดกั้นและมองข้ามในหลายบริบทออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ต่อสังคม องค์กร และประเทศต่อไป

¹⁸ Fatima Hossain, & Nuno Ferreira. "Impact of social context on the self-concept of gay and lesbian youth:

ส่วนที่ 3

**บทบาทหน้าที่และอิทธิพล
ของสื่อมวลชนต่อสังคม**

สื่อมวลชนโดยทั่วไปมีบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร (to inform) ให้การศึกษา (to educate) ให้ความบันเทิง (to entertain) ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่แบบกว้าง ๆ ต่อมา มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยระบุว่า สื่อมวลชนนั้นมีบทบาทหน้าที่อื่น ๆ อีก¹ ดังนี้

หน้าที่ในการสอดส่องระวังเกี่ยวกับสถานะแวดล้อม (Surveillance) เพราะสื่อมวลชนเป็นเสมือนดวงตาและหูสำหรับผู้ที่แสวงหาข้อมูลประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับโลก รอบตัว เป็นแหล่งที่ผู้คนพึ่งพาสื่อมวลชนเพื่อค้นหาข่าวและข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

หน้าที่ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (Correlation) ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิธีที่สื่อมวลชนนำเสนอข้อเท็จจริงที่ผู้ชม/ผู้ฟังใช้ในการมองโลก เนื่องจากข้อมูลที่สาธารณชนได้รับผ่านสื่อมวลชนมักไม่เป็นความจริงเสมอไป เราจึงมีการคัดเลือก เรียบเรียง ตีความ ปรับแต่ง และวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลต่าง ๆ ในสื่อ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับจากสื่อเข้ากับเหตุการณ์ในสังคม

หน้าที่ในการปลุกเร้าความสนใจ (Sensationalization) สื่อมวลชนมีวิธีการนำเสนอ ข้อความและภาพเพื่อปลุกเร้าความสนใจ และดึงดูดความสนใจของสาธารณชน เช่น ใช้การพาดหัวข่าว หรือการใช้ข้อความและภาพที่หวือหวาเพื่อให้คนเข้าใจผิดและสนใจที่จะติดตามรายละเอียดต่อไป

หน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment) สื่อมวลชนทำหน้าที่ให้ความบันเทิง แก่ผู้ชม หรือจัดพื้นที่ให้ผู้ชมได้ค้นหาความบันเทิง เช่น การชมการแสดงละครหรือดนตรีทางโทรทัศน์ รวมทั้งรายการประเภทอื่น ๆ เช่น กีฬา เกมโชว์ เป็นต้น

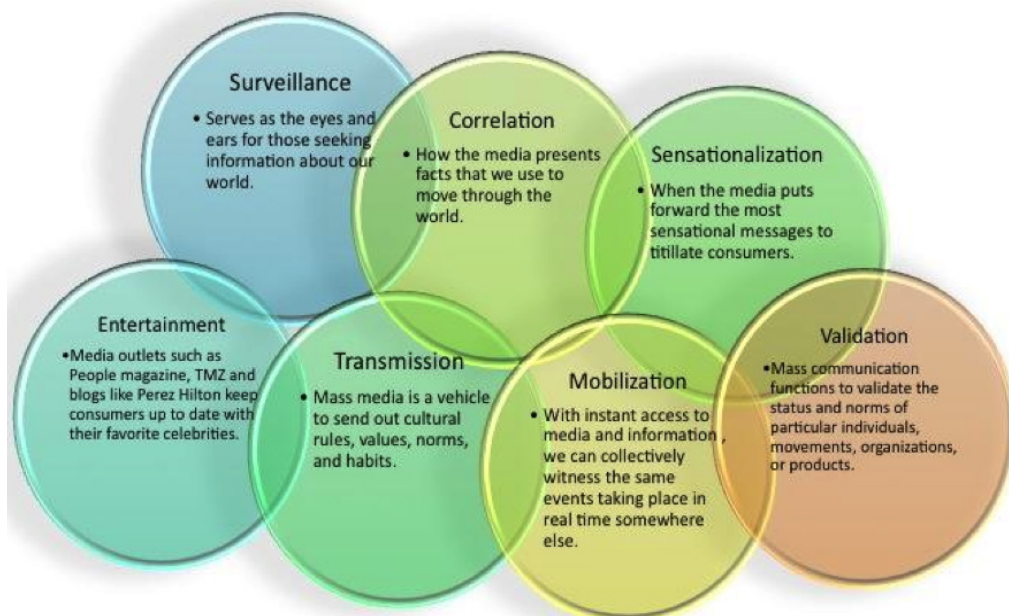
หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission) การทำงานของสื่อมวลชน ด้านการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการส่งผ่านค่านิยม กฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ต่อสาธารณชนจากรุ่นสู่รุ่น

¹ Lasswell, H. D. (1948). The structure and function of communication in society. In L. Bryson (Ed.),

The communication of ideas (pp. 37-51). New York: Harper and Row. See also: Wright, C. R. (1974). Functional analysis and mass communication revisited. In J. G. Blumler & E. Katz (Eds.), *The uses of mass communications* (pp. 197-212). Beverly Hills: SAGE Publications.

หน้าที่ในการระดมกำลัง (Mobilization) การระดมกำลังเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของการสื่อสารมวลชนที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้โอกาสแก่สาธารณชนในการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การรับชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาที่มีความสำคัญ หรือ การติดตามการรายงานสถานการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม

หน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้อง (Validation) การตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวข้องกับการทำงานของสื่อมวลชนในการตรวจสอบสถานะและบรรทัดฐานบางอย่าง เช่น บุคคล องค์กร ผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบในประเด็นที่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม

ที่มา: <https://courses.lumenlearning.com>

ภายใต้แนวคิดของทฤษฎีหน้าที่นิยม มีการเปรียบเทียบสื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของระบบสังคมใหญ่ที่มีหน้าที่เสมือนกับอวัยวะหนึ่งในร่างกาย จึงต้องทำหน้าที่รักษาสมดุลของร่างกายหรือโครงสร้างของสังคม สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมเพื่อทำให้เกิดการรวมตัวกันของทุกส่วนในสังคม เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ แนวคิดที่ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร (to inform) ให้ความรู้หรือการศึกษา (to educate) รณรงค์หรือชักจูงโน้มน้าว (to persuade) และ

ให้ความบันเทิง (to entertain) ดูจะไม่เพียงพออีกต่อไป เพราะบรรทัดฐาน (norm) หรือความคาดหวังของคนในสังคมที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้น มีความซับซ้อนมากขึ้น และเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ทั้งในระดับโครงสร้าง (structure) และระดับการทำงาน (operation) ของสื่อมวลชนเอง

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ นั้น จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ LGBTQ+ โดยผ่านการให้ความบันเทิง (entertainment) เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านสื่อโทรทัศน์ นอกจากนี้ ยังพบว่าสื่อส่วนใหญ่ยังทำหน้าที่ในการปลุกเร้าความสนใจ (sensationalization) เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมต่อความเป็นตัวตนหรือเพศสภาพของ LGBTQ+ เช่น ใช้การพาดหัวข่าวโดยเน้นเพศสภาพของกลุ่ม LGBTQ+ หรือการใช้ข้อความและภาพที่หือหาวเกี่ยวกับ LGBTQ+ เพื่อให้คนสนใจที่จะติดตามเนื้อหาต่อไป ทั้ง ๆ ที่ไม่มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ

อย่างไรก็ตาม ในอีกมุมมองหนึ่งของการทำหน้าที่ของสื่อ ก็ยังมีแนวคิดที่สำคัญซึ่งไม่ควรถูกละเลย คือหลักการพหุนิยมของสื่อ (Media pluralism)² ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความหมายกว้างเพราะเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ มากมาย ซึ่งนำไปสู่การกำกับดูแลเชิงเนื้อหา (content regulation) และการกำกับดูแลเชิงโครงสร้าง (structural regulation) เพื่อให้สื่อได้ทำหน้าที่อย่างหลากหลายได้ตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งแต่ละประเทศก็มีทั้งลักษณะและรูปแบบที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งในด้านเนื้อหานั้น สื่อควรมีบทบาทหน้าที่นำเสนอเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ อย่างหลากหลาย รวมทั้งความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นหลักประกันความเสมอภาคในสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง โดยมีมาตรฐานการปฏิบัติงานและจริยธรรมของสื่อเป็นกรอบกำกับและกำหนดทิศทาง

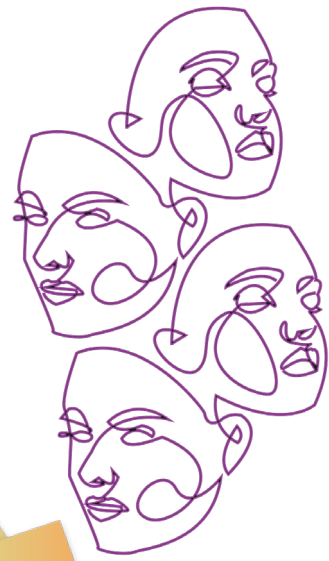
เนื่องจากวิวัฒนาการและศักยภาพของเทคโนโลยียุคใหม่และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป จากผู้ฟัง/ผู้ชมที่เป็นฝ่ายรับสื่อกลับเป็นฝ่ายรุกที่มีสิทธิแสวงหาข้อมูลข่าวสารตามความสนใจของตนเอง ดังนั้น อิทธิพลของสื่อในยุคภูมิทัศน์สื่อใหม่นี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยที่เกิดขึ้น ถ้าเรามองในมิติที่ว่า ปัจจุบันนี้มีสื่อรูปแบบใหม่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย สื่อมวลชนอาจไม่มีอิทธิพลมากมายมหาศาลเหมือนในยุคเดิมอีกต่อไป แต่เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดียในปัจจุบันสามารถสร้างกระแสและบางครั้งก็สร้างอิทธิพลต่อสังคมได้อย่างรุนแรงทีเดียว และแม้ว่าสื่ออาจมิใช่สิ่งที่สะท้อนความเป็นจริงของสังคมทั้งหมด แต่การที่สื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางโดยผ่านกระบวนการคัดสรร ประกอบสร้าง และการผูกมัดกับความหมายของสิ่งที่นำเสนอไปยังผู้ชม/ผู้ฟัง ทำให้สื่อมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในการรับรู้และสามารถปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเด็นที่อ่อนไหว ซึ่งสังคมบางส่วนมีความกังวลว่าสื่ออาจถ่ายทอดอิทธิพลไปกลุ่มเด็กและวัยรุ่นได้ จึงควรมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือกรอบจริยธรรมของสื่อมวลชนในการนำเสนอประเด็นอ่อนไหวทางเพศไว้เพื่อป้องกันอิทธิพลที่ไม่พึงประสงค์ของสื่อที่อาจเกิดขึ้นได้สำหรับผู้รับสารบางกลุ่ม ซึ่งแต่ละประเทศก็ได้มีแนวทางและมาตรการที่แตกต่างกันสำหรับเรื่องนี้ ดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาในต่างประเทศที่คณะผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในส่วนที่ 4 ต่อไป

² Leuven, K. U. (2009). *Independent Study on Indicators for Media Pluralism in the Member States – Towards a Risk-Based Approach Prepared for the European Commission Directorate-General Information Society and Media SMART 007A 2007-0002*. Retrieved May 1, 2021 from https://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/doc/pluralism/pfr_report.pdf.

ส่วนที่ 4

**LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริม
ความเสมอภาค: กรณีศึกษาจาก
ประเทศไทยสหรัฐอเมริกา
สหราชอาณาจักร ไต้หวัน
สาธารณรัฐเกาหลี
และเครือรัฐออสเตรเลีย**

4.1 LGBTIQ+ ในสื่อและกรณีศึกษา

• ประเทศไทย

ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การผลิตสื่อบันเทิงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่ม LGBTIQ+ ได้เกิดขึ้นมากมายและแพร่หลายอย่างต่อเนื่อง และได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากเดิมที่สื่อบันเทิงประเภทนี้เป็นเพียงวัฒนธรรมกระแสรอง กลักลับกลายเป็นก้าวสู่หนึ่งในวัฒนธรรมมวลชน (Pop Culture) อย่างเต็มรูปแบบ สังเกตได้จากเรตติ้งโทรทัศน์และยอดการรับชมผ่านช่องทางออนไลน์ที่พุ่งสูงมากถึงหลักร้อยล้านวิว โดยเฉพาะนิยายและละครชุดเกี่ยวกับความรักระหว่างผู้ชายกับผู้ชายหรือที่รู้จักกันในนาม Boys'Love หรือซีรีส์วาย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศญี่ปุ่น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเติบโตของซีรีส์วายในประเทศไทยส่วนหนึ่งอาจมาจากเนื้อหาของเรื่องที่ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ในวงกว้าง บวกกับนักแสดงในเรื่องที่มีหน้าตาดีถูกใจคนทั่วไป มีฐานแฟนคลับที่หนาแน่น และกระแสที่ขายได้ในยุคปัจจุบันนี้ เช่น 'คู่จิ้น' จึงส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มผู้ผลิตสื่อในประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิต Boy's Love story หรือซีรีส์วายมากที่สุดในเอเชีย มีจำนวนถึง 40 เรื่องในเวลา 2 ปี มียอดการชมซีรีส์วายในแอปพลิเคชัน LINE TV ที่สูงเกินกว่า 600 ล้านวิว ซึ่งสวนทางกับละครกระแสหลักที่เรตติ้งน้อยลงกว่าร้อยละ 40 อีกทั้งสามารถต่อยอดธุรกิจอื่น ๆ ของไลน์ให้มูลค่าสูงขึ้น ดังนั้นเมื่อพิจารณาในเชิงของธุรกิจ กลุ่มผู้ผลิตสื่อและผู้เกี่ยวข้องจึงได้ประโยชน์จากการผลิตสื่อบันเทิงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่ม LGBTIQ+ เป็นเม็ดเงินมหาศาลในปัจจุบัน¹

ประเทศไทยมีการเปิดกว้างสำหรับบทบาทของ LGBTIQ+ ผ่านสื่อต่าง ๆ มาเป็นเวลานานมาแล้ว สังคมไทยมีความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศมากกว่าหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคเดียวกัน มีกลุ่มภาคเอกชนที่ทำการเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมสนับสนุนโอกาสสำหรับกลุ่มคน LGBTIQ+ แต่ในส่วนของภาครัฐยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ อย่างไรก็ตาม สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้จัดทำแนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2564 ขึ้นมาแล้ว นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่อาจนำไปสู่การพัฒนาในวงกว้างต่อไป

¹ YSDA, "Pop culture in Thailand and LGBTQ," Retrieved on May 1, 2021 from <https://ysdathailand.org/index.php?home=blog-detail&id=4..>

• สหรัฐอเมริกา

ชุมชน LGBTQ+ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ก้าวไกลไปสู่การยอมรับมากขึ้นนับตั้งแต่ ค.ศ. 2001 ทั้งในจอและนอกจอ โดยรวมแล้วการเป็นตัวแทนของคน LGBTQ+ ได้มีการปรับปรุงตั้งแต่ ค.ศ. 2001 ด้วยการมีตัวละครมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครรักสองเพศ (bisexual) และบุคคลข้ามเพศ (transgender) ซึ่งไม่เคยมีตัวตนใน ค.ศ. 2001 เห็นได้จากการนำเสนอความตลกขบขันที่เปลี่ยนแนวไป โดยยอมให้ตัวละคร LGBTQ+ มีการแสดงความรักกันได้มากขึ้นในภาพรวม

การเพิ่มขึ้นของโทรทัศน์บนเว็บ สตริมมิ่ง และเครือข่ายความบันเทิงอื่น ๆ ส่งผลทำให้การนำเสนอภาพ LGBTQ+ ผ่านสื่อพบได้ง่ายขึ้น แต่การนำเสนอภาพตัวแทนของ LGBTQ+ ในประเทศสหรัฐอเมริกาผ่านสื่อยังถือว่ามีส่วนที่น้อย แต่ก็มีพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ในระยะเวลาที่ผ่านมา เริ่มต้นจากรายการเล็ก ๆ ที่มีการเปิดเผยอัตลักษณ์ของผู้ที่ไม่นิยมเพศ (queer) และปัจจุบันนี้มีรายการประเภทซิทคอม ละคร และทุกอย่างที่ได้มีการขยายการนำเสนอภาพตัวแทนของ LGBTQ+ มากขึ้นเพื่อสิทธิในการแสดงออกของพวกตน แต่การเดินบนเส้นทางดังกล่าวก็ไม่ได้สำเร็จเพียงข้ามคืน และยังมีหนทางข้างหน้าอีกยาวไกล

องค์กรภาคเอกชนในประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อ Gay & Lesbian Alliance Against Defamation (GLAAD) ได้จัดทำแนวทางปฏิบัติงานสำหรับสื่อ² ไว้เมื่อค.ศ. 2016 เพื่อให้สื่อใช้เป็นแนวทางในการรายงานข่าวของนักข่าวกระแสหลักและผู้สร้างสรรค์สื่อบันเทิงทั้งหลายเกี่ยวกับบุคคลข้ามเพศ (Transgender) ซึ่งมีสาระสำคัญว่าการเขียนเกี่ยวกับบุคคลข้ามเพศมีหลักการบางประการที่ผู้ผลิตสื่อควรระมัดระวัง นอกจากนั้น GLAAD (2016) ยังจัดทำแนวทางสำหรับการรายงานข่าวเกี่ยวกับชุมชนไบเซ็กชวล³ เพื่อให้สื่อใช้เป็นแนวทางในการรายงานข่าวอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นไบเซ็กชวล (bisexual people)

² GLAAD. GLAAD's Media Reference Guide. 2016.

³ GLAAD. Reporting on the Bisexual Community: A guide for journalists. April 2016.

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

• สหราชอาณาจักร

ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา การนำเสนอภาพ LGBTIQ+ ผ่านสื่อในประเทศสหราชอาณาจักรมีความเปิดกว้างมากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี เพราะทำให้เกิดการผ่อนคลายจากความเป็นปทัสถานในการขึ้นขอบเขตตรงข้ามที่เราพบเห็นทั่วไปในวัฒนธรรมสมัยนิยมส่วนใหญ่ การเปลี่ยนแปลงนี้มีขึ้นเป็นการลดทอนความต้องการที่จะบอกเล่าเรื่องความรักเพศตรงข้าม หรือจะส่งเสริมพลังอำนาจของผู้มีความหลากหลายทางเพศ แต่เป็นการเรียกร้องแนวโน้มในปัจจุบันเพื่อไม่ให้ตัวตนของผู้มีความหลากหลายทางเพศสูญหายไป ในวัฒนธรรมสมัยนิยม การนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับกลุ่มชุมชนพวกเขาและสำหรับทุก ๆ คนในสังคมไปพร้อมกัน

ในสหราชอาณาจักร มีการหยิบยกปัญหาความไม่เท่าเทียมกันเกี่ยวกับการแสดงออกถึงเพศสภาพที่หลากหลายมาเป็นเวลาหลายสิบปี และมีความพยายามเรียกร้องให้มีการแสดงความเท่าเทียมผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการเปิดโอกาสในการทำงานทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง และใน ค.ศ. 2020 BBC ได้ผลิตเนื้อหาที่ออกแบบมาเพื่อนำเสนอการเป็นตัวแทนและการแสดงภาพของผู้คน สถานที่ และชุมชนต่าง ๆ ในหลายกลุ่ม ในซีรีส์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า BBC ได้แสดงความเป็นตัวแทนของชุมชนและนำเสนอประสบการณ์ที่หลากหลายในเนื้อหาที่ถูกสร้างขึ้นหรือออกอากาศในช่วง ค.ศ. 2019 ถึง ค.ศ. 2020 ที่ผ่านมา และ BBC ยังสามารถนำเสนอตัวละครบนหน้าจอโทรทัศน์ โดยมีบทบาทของผู้มีความหลากหลายทางเพศที่รับบทนำบนหน้าจอถึงร้อยละ⁸⁴

นับตั้งแต่ ค.ศ. 2016 Ofcom ได้จัดทำรายงานการศึกษาความเท่าเทียมกันในงานวิทยุโทรทัศน์ต่อเนื่องกันถึง 5 ปี และพบว่าสถานการณ์ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในส่วนของรายงานความหลากหลายและโอกาสอันเท่าเทียมในงานวิทยุและโทรทัศน์ในสหราชอาณาจักรในรอบ 5 ปี⁵ ได้พบว่า ช่องว่างของความเท่าเทียมด้านรสนิยมทางเพศในการทำงานในอุตสาหกรรมวิทยุในสหราชอาณาจักรลดลงร้อยละ 19 แต่เมื่อมองถึงมาตรการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานด้านวิทยุโทรทัศน์กลับพบว่า การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกที่เกิดขึ้นดูเหมือนจะไม่ได้เกิดจากการริเริ่มของผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์ แต่การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ในชุมชนผู้มีความหลากหลาย

⁴ Ofcom's Annual Report on the BBC 2019/20

⁵ Ofcom (September 29, 2021). Five-year review: Diversity and equal opportunities in UK broadcasting Diversity and equal opportunities in broadcasting.

ทางเพศนั้น มักเป็นการขับเคลื่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเอง

Ofcom ได้มีกฎหมายเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งกำหนดมาตรฐานสำหรับเนื้อหา รายการ เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองสาธารณชนมิให้เป็นอันตรายจากเนื้อหา รายการที่ไม่เหมาะสม โดยในหมวดที่ 2 ว่าด้วยเนื้อหาที่เป็นอันตรายและรบกวนจิตใจ ซึ่งผู้ผลิต รายการพึงระมัดระวังในการนำเสนอภาพและภาษาที่อาจรบกวนจิตใจผู้ฟัง/ผู้ชมบางกลุ่ม รวมถึงกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ⁶

BBC สื่อสาธารณะในประเทศสหราชอาณาจักรซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติงานอันมี มาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือขององค์กรสื่อส่วนใหญ่ ได้มีการจัดทำแนวปฏิบัติใน การทำงาน โดยแบ่งเป็น 18 ด้านที่เกี่ยวกับการทำงานของ BBC และในส่วนที่ 8 ซึ่งว่า ด้วยแนวทางการรายงานข่าวอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม และรวมถึง การห้ามเนื้อหาเชิงประทุษวาจา (Hate Speech) ซึ่งหมายรวมถึงการปลุกเร้าให้มี ความเกลียดชังด้านรสนิยมทางเพศด้วย⁷

ในสหราชอาณาจักรนั้น มีความเคลื่อนไหวจากกลุ่มและองค์กรเอกชนเกี่ยวกับเรื่อง สิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้มีการผลักดันไปถึงองค์กรสื่อต่าง ๆ ในการนำเสนอ เนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศด้วย ตัวอย่างเช่น องค์กรที่มีชื่อว่า “Equity” ซึ่งเป็นการรวมตัวของสหภาพนักแสดงและผู้ปฏิบัติงานเชิงสร้างสรรค์มากกว่า 47,000 คน เพื่อร่วมกันต่อสู้เพื่อข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ยุติธรรมในสถานที่ทำงาน⁸ องค์กร นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเอาผู้เชี่ยวชาญด้านความบันเทิงมารวมกันและสะท้อน ความต้องการของพวกเขาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าตอบแทนที่เหมาะสม กฎระเบียบด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่ดีขึ้น หรือการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกัน สำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นด้านชนชั้น อายุ ความทุพพลภาพ เชื้อชาติ ศาสนาและ ความเชื่อ ฯลฯ รวมทั้งเรื่องเพศและรสนิยมทางเพศ

⁶ Ofcom Broadcasting Code, Section 2, 2020)

⁷ BBC Editorial Guidelines, Section 8: Reporting Crime and Anti-social Behaviour.

⁸ Equity, Guidelines for Entertainment Professionals Working with LGBT+ Performers. 2019.

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

• สาธารณรัฐเกาหลี

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ การนำเสนอภาพของตัวละคร LGBTIQ+ ในละครโทรทัศน์ของ สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) มีวิวัฒนาการมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของตัวละคร LGBTIQ+ ที่มารับบทนำในซีรีส์หลาย ๆ เรื่อง แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง การยอมรับจากเมื่อก่อนที่มองเห็นตัวละครแบบนี้เป็นสิ่งต้องห้ามในอุตสาหกรรมบันเทิงของเกาหลีใต้ และเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่าเกาหลีใต้เริ่มเปิดกว้างมากขึ้น ในอดีตนั้นตัวละครในบท LGBTIQ+ แทบจะไม่ได้มีบทเด่นมากเกิน 3 ตอนที่ออกอากาศ ส่วนใหญ่จะรับบทรักไม่สมหวังหรือเป็นตัวรองที่ช่วยพระเอกในการตามหาความรัก

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ ซีรีส์วายจากประเทศเกาหลีใต้ได้ถูกนำมาฉายผ่านระบบออนไลน์ในประเทศไทยและก็กลายเป็นที่นิยมอย่างมาก จึงถือเป็นก้าวแรกและก้าวสำคัญของเกาหลีใต้ที่กำลังจะฝ่าการปิดกั้นคอนเทนต์วายออกมา แม้ว่าละครโทรทัศน์ของเกาหลีใต้จะประสบความสำเร็จไปทั่วโลก สามารถสร้างตัวละครที่น่าสนใจและโครงเรื่องที่สะท้อนอารมณ์จนเป็นที่สนใจของผู้ชมทั่วโลก แต่การนำเสนอภาพจำของคนที่มีความหลากหลายทางเพศก็ยังห่างไกลจากคำว่าสมบูรณ์แบบ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศและภาพจำที่ถูกนำเสนอถึงความไม่เท่าเทียมดังกล่าวยังมีอยู่มากมาย แต่ก็มีแนวโน้มที่จะดีขึ้นเมื่อเกาหลีใต้เปิดกว้างมากขึ้นและละครเกาหลี (K-dramas) มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมและเปลี่ยนแปลงบทสนทนาในเรื่องผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญเกิดจากทัศนคติของคนส่วนใหญ่ในเกาหลีใต้นั้นเองที่ยังไม่เปิดรับเนื้อหา LGBTIQ+ ได้มากพอ จนนำไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มศาสนา และกลุ่มอนุรักษ์ต่าง ๆ มาเป็นเวลานาน เพราะเกรงว่าคอนเทนต์เหล่านั้นอาจเป็นตัวอย่างไม่ดีให้กับเยาวชนได้

ในขณะนี้ ประเทศเกาหลีใต้กำลังมีการร่างพระราชบัญญัติต่อต้านการเลือกปฏิบัติ (Anti-discrimination Act) 4 ฉบับ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จะช่วยคุ้มครองรสนิยมและอัตลักษณ์ทางเพศ รวมถึงการเอาผิดคนที่เลือกปฏิบัติทางเพศได้อีกด้วย

⁹ ปราวพล รุ่งจนา, "ทำไมคนเกาหลีใต้ส่วนใหญ่ถึงยังไม่ยอมรับเกย์," สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2564, จาก <https://adaymagazine.com/korea-why-gays-not-accepted-in-korea>.

• สาธารณรัฐประชาชนจีน

นับแต่อดีตที่ผ่านมา เรื่องรักร่วมเพศ (homosexuality) ถือว่าไม่เป็นสิ่งที่ยอมรับในประเทศจีน โดยมีการตีตราว่าพวกรักร่วมเพศเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกมองว่าผิดปกติและสกปรก (abnormal and dirty) ดังนั้น สื่อจึงมีการเซนเซอร์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ LGBTIQ+ ในประเทศจีนอย่างเคร่งครัด ปัจจุบันนี้ชุมชน LGBTIQ+ ในประเทศจีนมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 3-4 ของประชากรผู้ใหญ่ทั้งหมด ดังนั้น การขาดภาพที่น่าเสนอในสื่อกระแสหลักจึงนำไปสู่การกดทับที่หนักขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งที่ทำให้การเป็น LGBTIQ+ เป็นสิ่งที่น่าอับอายในสังคมจีนนั้น เกิดจากการที่ผู้ชายจีนถูกกำหนดให้เป็นผู้สืบสกุล การเบี่ยงเบนทางเพศจึงทำให้ตระกูลได้รับความเสื่อมเสีย¹⁰

ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความอ่อนไหวทางเพศจำนวนมากหลายเรื่องจากต่างประเทศไม่ได้รับอนุญาตให้ฉายได้ในประเทศจีน ใน ค.ศ. 1997 รัฐบาลจีนได้ยกเลิกกฎหมายการห้ามรักร่วมเพศ และต่อมาอีก 4 ปี การมีรักร่วมเพศก็ถูกถอดออกจากรายการที่เป็นอาการป่วยทางจิต ส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเกิดจากการยอมรับของคนหนุ่มสาวที่มีต่อชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศกันมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สื่อในประเทศจีนยังคงนำเสนอภาพรักร่วมเพศว่าเป็นความผิดปกติเช่นเดิม

ปัจจุบันนี้ ประเทศจีนยังไม่มี ความชัดเจนในสถานะภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ชุมชน LGBTIQ+ ไม่ได้ถูกรับรองว่าถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนให้ปฏิบัติตามเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหารายการผ่านสื่อเกี่ยวกับการมีรักร่วมเพศ ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาจึงต้องอยู่ในสถานะที่ต้องทำงานด้วยความระมัดระวัง สื่อโทรทัศน์และแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งในประเทศจีนยังคงห้ามการเผยแพร่เนื้อหาการรักร่วมเพศเดียวกัน การนำเสนอภาพตัวแทนของ LGBTIQ+ ไม่สามารถออกอากาศหรือเผยแพร่ผ่านสื่อได้ ไม่ว่าจะในโรงภาพยนตร์หรือในงานรื่นเริงต่าง ๆ¹¹

¹⁰ Chinosity, "LGBTQ Representation in Chinese media," Retrieved on October 1, 2021 from <https://www.chinosity.com/2021/06/26/lgbtq-representation-in-chinese-media>.

¹¹ Chinosity, Ibid.

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

• เครือรัฐออสเตรเลีย

ในอดีต การนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ปรากฏผ่านสื่อโทรทัศน์ในเครือรัฐออสเตรเลีย (ออสเตรเลีย) นั้นพบได้น้อยครั้ง ในทศวรรษที่ 1970s มีการนำเสนอภาพตัวละครชายรักชายส่วนใหญ่ผ่านละครเกี่ยวกับผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ทศวรรษที่ 1980s และ 1990s จะนำเสนอภาพตัวละครชายรักร่วมเพศส่วนใหญ่ในแก่นของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ เพราะกระแสสังคมหันเหความสนใจจากประเด็นความถูกต้องตามกฎหมายของกลุ่มรักร่วมเพศมาเป็นสภาวะวิกฤตของ HIV/AIDS เมื่อก้าวเข้าสู่ ค.ศ. 2000 โทรทัศน์ในประเทศออสเตรเลียมีความพยายามที่จะนำเสนออัตลักษณ์ของผู้ที่เปิดกว้างทางเพศ (queer identity) ในสื่อกระแสหลัก โดยการนำเสนอตัวละคร LGBTIQ+ ให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวออสเตรเลีย โดยในช่วงเวลาที่กล่าวมาข้างต้น ละครซีรีส์ในประเทศออสเตรเลียดูเหมือนจะเป็นไปในแนวเดียวกับการนำเสนอภาพจำที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการยอมรับเนื้อหาของ LGBTIQ+ ในรายการโทรทัศน์ในช่วงทศวรรษที่ 1990s ในสื่อกระแสหลัก^{12, 13}

เมื่อมีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการให้อิสระด้านความรักร่วมเพศ การปฏิรูปกฎหมายก็ค่อย ๆ เกิดขึ้นในเครือรัฐออสเตรเลีย ทศนคติของสังคมที่มีต่อเพศสภาพก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ผู้คนเริ่มอดทนและยอมรับอัตลักษณ์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศได้มากขึ้น และสื่อโทรทัศน์ในประเทศออสเตรเลียก็เริ่มนำเสนอภาพตัวละคร LGBTIQ+ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของภูมิหลังอันหลากหลายของชีวิตวัฒนธรรมในเครือรัฐออสเตรเลีย และการมีอยู่ของตัวละครและเนื้อหารายการที่เพิ่มจำนวนขึ้นในโทรทัศน์ ก็หมายความว่าสื่อมีประเด็นที่จะนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศน้อยลง เพราะสถานภาพของ LGBTIQ+ ไม่ใช่สิ่งผิดปกติอีกต่อไป

เมื่อ ค.ศ. 1998 ได้มีการประกาศใช้หลักจริยธรรมนักข่าวของออสเตรเลีย (Australian Journalists Code of Ethics) ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันโดย Media, Entertainment and Arts Alliance และ Australian Journalists Association Section ภายใต้หลักการสำคัญในการปฏิบัติงาน คือความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเป็นอิสระ และการ

¹² Ron Becker, "Gay TV and Straight America," New Brunswick, NJ: Rutgers University Press, (2006).

¹³ Stephen Tropiano, "The Prime Time Closet: A History of Gays and Lesbians on TV," New York: Applause Theatre and Cinema, Hal Leonard Corporation.

เคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมมีสาระสำคัญประการหนึ่งระบุไว้ว่า.....
 “อย่าเน้นที่ลักษณะส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็น รวมทั้งเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สัญชาติ เพศ อายุ
 รสนิยมทางเพศ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความเชื่อในศาสนา หรือความพิการทาง
 ร่างกายหรือทางปัญญา” นับว่าเป็นแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมสี่ที่ครอบคลุมถึงการ
 นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างชัดเจน

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเด็นการนำเสนอเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลาย
 ทางเพศในสื่อโทรทัศน์ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น จากกรณีศึกษาของ
 ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ไต้หวัน เกาหลี ออสเตรเลีย และประเทศไทย
 จะเห็นได้ว่าบางประเทศมีการกำหนดเป็นกฎหมายโดยรัฐ และมีการรับรองเป็นลำดับขั้น
 ต่อมาโดยองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านสื่อทำให้มีแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างชัดเจนมากขึ้น
 เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ อาจใช้กรอบ
 จริยธรรมวิชาชีพสื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการนำ
 เสนอเนื้อหาของประชาชนแต่ละกลุ่ม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศต่าง ๆ จะมีการเปิด
 โอกาสและความเสมอภาคให้แก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศได้นำเสนอตัวตน
 ผ่านสื่อมากขึ้น แต่ขอบเขตของการนำเสนอและการกำกับดูแลย่อมขึ้นอยู่กับบริบททาง
 การเมืองและสังคมวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.2 กลไกทางกฎหมายในการกำกับดูแลเนื้อหารายการและ ทัศนศึกษา

• ประเทศไทย

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
 ได้มีการกำหนดให้มีกลไกกำกับดูแล โดยให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการรวมกลุ่ม
 ของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการ
 กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐาน
 ทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและการควบคุมการประกอบอาชีพหรือ
 วิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม การเข้าเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพจึงเป็น
 เงื่อนไขที่ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนจะต้อง

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการกำกับดูแลตนเอง (Self-regulation) โดยองค์กรสื่อหรือองค์กรวิชาชีพเอง หากองค์กรสื่อที่ได้รับใบอนุญาตรายใดไม่เข้าเป็นสมาชิกก็จะถูกกำกับดูแลจากคณะกรรมการ กสทช. โดยตรง ดังนั้น การกำกับดูแลตนเองที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อองค์กรสื่อหรือองค์กรวิชาชีพมีอำนาจในการสร้างกฎเกณฑ์และการมีบทลงโทษแก่ผู้ที่ทำผิดกฎเกณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามการกำกับดูแลตนเองนั้นยังมีข้อด้อยเนื่องจากการไม่มีบทลงโทษซึ่งขาดสภาพบังคับและการลงโทษที่รับรองโดยกฎหมาย

ส่วนการกำกับดูแลเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามการนำเสนอ รวมถึงการกำหนดรายละเอียดหรือรูปแบบการกำกับดูแลที่ชัดเจน เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศจึงอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดผังรายการของ กสทช. ตลอดจนผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำผังรายการให้สอดคล้องกับระดับความเหมาะสมของรายการและกำหนดช่วงเวลาการออกอากาศตามประกาศสำนักงาน กสทช. เรื่องแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ตามประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556 ดังนั้น การนำเสนอเนื้อหารายการเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศของผู้ได้รับใบอนุญาตหรือองค์กรสื่อจึงเป็นดุลยพินิจของแต่ละองค์กรที่จะมีแนวทางปฏิบัติในการนำเสนออย่างไรและเป็นความรับผิดชอบขององค์กรสื่อที่จะต้องระมัดระวังการนำเสนอและตรวจสอบเนื้อหาที่อาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ตลอดจนความรับผิดชอบในทางกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท ความเสียหายอันเกิดจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ การกำกับดูแลเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศของประเทศไทยได้มีการจัดทำคู่มืออันเป็นแนวปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ ซึ่งจัดทำโดยโครงการกลไกเฝ้าระวังสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศ 4 ภาค มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน และคู่มือการปฏิบัติงานสื่อในการนำเสนอประเด็นความหลากหลายทางเพศของสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เครือข่ายผู้บริหารสื่อที่มีความหลากหลายทางเพศ เครือข่ายองค์กรกำกับสื่อ องค์กรผลิตสื่อ

และสื่อมวลชน ในการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของสื่อในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ปราศจากอคติและการใช้ภาษาที่เป็นการเคารพต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ

กรณีศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวการเข้าตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

จากการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความหลากหลายทางเพศเข้าตรวจเลือกทหารกองเกินเป็นประจำทุกปีนั้น พบว่าสื่อส่วนใหญ่มีการรายงานข้อเท็จจริงถึงจำนวนกะเทย บุคคลข้ามเพศ หรือผู้มีความหลากหลายทางเพศสภาพเข้ารับการตรวจเลือกทหารในรูปแบบที่เน้นความสนุกสนานและสีสันของการเข้ารับการตรวจเลือกมากกว่าการนำเสนอข่าวในเชิงข้อเท็จจริง บางสื่อก็มีการนำเสนอเนื้อหาที่อาจจะเมิดความเป็นส่วนตัวและการไม่เคารพสิทธิมนุษยชน เช่น รายการข่าวเสนอเนื้อหา “สาวประเภทสองเกณฑ์ทหาร” ซึ่งในช่วงหนึ่งของการนำเสนอมีผู้สื่อข่าวลงพื้นที่เข้าสัมภาษณ์บุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศที่กำลังอยู่ในระหว่างการตรวจเลือกด้วยคำถามว่าได้เดือนอวัยวะเพศหรือยัง¹⁴ นอกจากนี้ในสื่อเดียวกันนี้ยังมีการนำเสนอการสนทนาระหว่างนายทหารคนหนึ่งกับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เข้ารับการคัดเลือกทหาร ซึ่งมีความต่อนหนึ่งที่นายทหารผู้นั้นพูดว่า “หากได้รับคัดเลือกเข้าไปรับรองว่ากรมแตกแน่นอน...หากไปบวชพระก็บวชไม่ได้ วัดก็แตกแน่เลย” โดยมีการเน้นการเสนอข้อความพูดว่า “วัดแตกแน่เลย” ถึงสองครั้ง แม้ว่าการรายงานข่าวตามตัวอย่างจะไม่ใช่เนื้อหาที่ห้ามให้ออกอากาศหรือห้ามนำเสนอ แต่อาจพิจารณาได้ว่าการนำเสนอเช่นนี้อาจเป็นการสร้างภาพจำ ผลิตภัณฑ์ หรือการล้อเลียนบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบอันแสดงถึงการไม่เคารพในเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศของผู้มีความหลากหลายทางเพศได้

• สหรัฐอเมริกา

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

Federal Communications Commission (FCC) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลกลางที่กำกับโดยรัฐสภาเพื่อควบคุมการออกอากาศได้มีการจัดทำเป็นคู่มือประชาชนและการแพร่เสียงแพร่ภาพ “The Public and Broadcasting” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าสถานีที่ได้รับอนุญาตปฏิบัติตามขอบเขตและเงื่อนไขอันเป็นข้อผูกพันและให้บริการออกอากาศในคุณภาพสูง ผู้รับใบอนุญาตสถานีใน

¹⁴ จาก ไทยรัฐ ออนไลน์ รายการข่าวเช้าสดใส, “สาวประเภทสองเกณฑ์ทหาร” ออกอากาศทางไทยรัฐทีวี ช่อง 32 เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2560 สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2564 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=D8gEqCFMvw&t=257s>.

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

ฐานะผู้ดูแลคลื่นวิทยุสาธารณะจะต้องใช้สื่อกระจายเสียงและภาพเพื่อสาธารณประโยชน์ และคู่มือฉบับนี้ยังได้อธิบายถึงวิธีการที่ FCC จะอนุญาตสถานีในการออกอากาศ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายการออกอากาศและการดำเนินงานที่สถานีต้องปฏิบัติตาม รวมถึงข้อผูกพันที่สำคัญของผู้รับใบอนุญาตที่สถานีของตนจะต้องให้บริการในพื้นที่ของตนเองและชุมชนด้วย

เนื่องจาก FCC ไม่อาจกำหนดรูปแบบเนื้อหาของรายการแก่ผู้รับใบอนุญาตประเภท สถานีออกอากาศรายการได้ผู้ได้รับใบอนุญาตประเภทสถานีวิทยุและโทรทัศน์แต่ละแห่ง จึงสามารถใช้ดุลยพินิจในการเลือกเนื้อหาของรายการที่จะออกอากาศ ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่รับผิดชอบในการเลือกรายการบันเทิงของตน เช่นเดียวกับรายการที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นในท้องถิ่น ข่าวสาร งานสาธารณะ ศาสนา การแข่งขันกีฬา และเรื่องอื่น ๆ ตามที่กล่าวเพิ่มเติมในคู่มือ The Public and Broadcasting นี้ ผู้ได้รับอนุญาตออกอากาศ ต้องให้ข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับรายการออกอากาศเป็นระยะ เพื่อตอบสนอง ความต้องการและปัญหาของชุมชนของตน ซึ่งสามารถพบได้ในข้อมูลสาธารณะ (Public File) ของแต่ละสถานี สำหรับข้อจำกัดในการนำเสนอเนื้อหาของรายการที่ไม่เหมาะสม (Objectionable Programming) นั้น ในคู่มือฉบับนี้ได้กล่าวถึงการจำกัดหลักเสรีภาพในการพูดของสื่อมวลชนในการแสดงออกที่อาจสร้างการเหมารวมหรืออาจทำให้เกิด ความในประเด็นที่เกี่ยวกับศาสนา เชื้อชาติ ภูมิภาคของชาติ เพศ หรือลักษณะอื่นใดที่ เป็นการแสดงออกถึงความลามก อนาจาร ความหยาบคาบ ความน่ารังเกียจ หรือ การลบหลู่ต่อศาสนาใด (Nudity, Obscene, Indecency, or Profane) การแสดงฉาก การบาดเจ็บ การตาย เสียชีวิต ตลอดจนเนื้อหาที่อาจสร้างอคติ เหยียดหยาม ตลก ล้อเลียนที่เกี่ยวกับประเด็นเรื่องเพศ ชนชั้น กลุ่มคนชาติพันธุ์ต่าง ๆ หรือประเด็นที่เป็นที่ ถกเถียงทางสังคม สิทธิในการนำเสนอเนื้อหาของรายการที่ไม่เหมาะสมที่กล่าวมาข้างต้นก็ได้ รับการคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน ดังนั้น FCC จึงไม่สามารถห้ามการออก อากาศเนื้อหาของรายการที่ไม่เหมาะสมได้ตลอดเวลา

กลไกการกำกับดูแลของสหรัฐอเมริกานั้นมีลักษณะเป็นการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยทางสมาคมผู้เผยแพร่รายการวิทยุโทรทัศน์ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์และเครือข่ายผู้เผยแพร่รายการร่วมกันจัดทำมาตรฐานจริยธรรมหรือ

แนวปฏิบัติขึ้นเพื่อไม่ให้มีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ความรุนแรงหรือเนื้อหาที่ขัดต่อทำนองคลองธรรมโดยสมัครใจ เช่น สมาคมผู้ประกอบการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (The National Association of Broadcasters: NAB) ได้มีแนวปฏิบัติ (Codes) สำหรับกิจการวิทยุและโทรทัศน์ และกรอบจริยธรรม (Code of Conduct) ซึ่งจะมีการพิจารณาและตรวจสอบมาตรฐานจริยธรรมโดยคณะกรรมการเฝ้าระวังและดูแลระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบจากตัวแทนองค์กรวิชาชีพและองค์กรภาคประชาสังคมทำหน้าที่เฝ้าระวังตรวจสอบและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนส่งมา หากมีประเด็นขัดแย้งหรือมีการร้องเรียนกรณีพิพาทระหว่างผู้ผลิตรายการ ผู้ร่วมรายการ หรือผู้ชมรายการ หรือบุคคลอื่น ก็จะมีคณะกรรมการอิสระที่เป็นกลางทำการพิจารณาข้อพิพาทนั้น อาจเรียกว่า “คณะกรรมการอิสระพิจารณาประเด็นด้านจริยธรรมสำหรับผู้ผลิตรายการ” ซึ่งในการแสดงออกความรับผิดชอบที่นอกจากเรื่องกฎหมายแล้วยังต้องแสดงความรับผิดชอบทางจริยธรรมด้วย นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังมีองค์กรเอกชนที่สนับสนุนการเคลื่อนไหวสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสำรวจและตรวจสอบเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ คือ Gay and Lesbian Alliance Against Defamation (GLAAD) ซึ่งจะมีการตรวจสอบและรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้มีความหลากหลายในสื่อเป็นประจำทุกปี

กรณีศึกษา “Bury Your Gays” : การปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมต่อตัวละครที่มีความหลากหลายทางเพศในซีรีส์ทางโทรทัศน์

จากปรากฏการณ์ Bury your Gays ซึ่งเป็นการรณรงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมต่อตัวละครที่มีความหลากหลายทางเพศในซีรีส์ทางโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกา โดยมีการสำรวจพบว่าเนื้อหารายการประเภทซีรีส์ที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ซึ่งมีตัวละคร LGBTIQ+ อยู่ในเนื้อหารายการถูกกำหนดให้เสียชีวิตอย่างไม่มีเหตุผลและบทบาทของผู้มีความหลากหลายทางเพศในเนื้อหารายการมักจะไม่ค่อยมีความสำคัญหรือการพัฒนาเนื้อเรื่องเท่ากับตัวละครที่เป็นชายและหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครที่เป็นเกย์หรือเลสเบี้ยนมักจะเสียชีวิตอย่างไม่มีเหตุผลหรือกลายเป็นคนวิกลจริตมากกว่าตัวละครที่มีลักษณะชายและหญิง ทั้งนี้ พบว่า มีการกระทำต่อตัวละครที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น การถูกฆาตกรรม การถูกกำหนดให้ต้องมึนงงที่นำสลดใจ การถูกลงโทษหรือไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งผลการสำรวจซีรีส์ทางโทรทัศน์ของสหรัฐอเมริกาจำนวนกว่า 1,779 เรื่อง ตั้งแต่ ค.ศ. 1976 ถึง 2016 ระบุว่า มีเพียง 193 เรื่อง (ร้อยละ 11) ที่เป็นตัวละคร

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

หญิงที่เป็นเลสเบียนหรือไบเซ็กชวล ในขณะที่ตัวละครเลสเบียนหรือไบเซ็กชวลในซีรีส์ที่สิ้นสุดการออกอากาศไปแล้วมักจบลงด้วยการเสียชีวิต (ร้อยละ 31) และตัวละครเลสเบียนหรือไบเซ็กชวลที่เป็นคู่ชีวิตจะประสบกับความทุกข์เพียงร้อยละ 10 เท่านั้น

• สหราชอาณาจักร

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

The Office of Communications (Ofcom) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลสื่อโทรทัศน์และวิทยุใน สหราชอาณาจักร ตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นในเรื่องเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับการนำเสนอเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ มีความรุนแรง และการใช้ภาษาหรือการแสดงออกถึงท่าทางที่ไม่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการดูถูกเหยียดหยาม หรือเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม จึงได้ทำแนวทางอ้างอิง หรือ Reference Guide ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ชื่อ Attitudes to potentially offensive language and gestures on TV and radio เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์ในการพิจารณาการนำเสนอเนื้อหา รายการ ภาพ การใช้ภาษา ท่าทางใด ๆ ในเนื้อหา รายการที่อาจเข้าข่ายเนื้อหา รายการที่ไม่เหมาะสมได้ โดยในแนวทางอ้างอิงดังกล่าวประกอบด้วย

- การรวบรวมตัวอย่างคำและท่าทางที่ถือว่ายอมรับได้ (Acceptability of words and gestures)
- คำที่ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ (Non-discriminatory language) โดยเป็นพวกคำสวดต่าง ๆ และการแสดงออกถึงท่าทาง โดยมีระดับความรุนแรงของคำเหล่านั้นกับการใช้ในบริบทต่าง ๆ ด้วย (General swear words and body parts)
- คำที่ไม่เหมาะสม หรือคำที่ยอมรับได้เกี่ยวกับการแสดงออกทางเพศ (Sexual references) เช่น

Slut เป็นคำเรียกแสดงการดูถูกผู้หญิง ที่ไม่เหมาะสม หรือ Dildo จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ Sex Toy ที่ถือว่าเป็นคำรุนแรงที่หยาบคาย โดยเฉพาะกับคนสูงอายุ

- การแสดงออกถึงท่าทางที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ (Offensive gestures) เช่น การชูนิ้วกลาง การทำท่า Blow job หรือการใช้คำที่ไม่เหมาะสม (Discriminatory language) เช่น คำที่ใช้เรียกคนสูงอายุ คนในเชื้อชาติ สัญชาติใดโดยเฉพาะเจาะจง คำที่ใช้เรียกผู้มีร่างกายที่มีความพิการหรือปัญหาทางจิต การเรียกกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ การเรียกชนกลุ่มน้อย

• สาธารณรัฐเกาหลี

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

การกำกับดูแลเนื้อหารายการของเกาหลีใต้ไม่ได้มีกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา รายการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยตรง แต่ใช้หลักเกณฑ์กลาง ในการกำกับดูแลเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมมาเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล โดยใน ส่วนของกิจการโทรทัศน์กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลัก คือ Broadcasting Act และหน่วยงาน กำกับดูแลที่มีอำนาจ คือ KOREA COMMUNICATIONS COMMISSION (KCC)

ในเกาหลีใต้ใช้รูปแบบการกำกับดูแลตัวเองของสถานีโทรทัศน์ (self-rate their programmes) ซึ่งการกำกับดูแลตัวเองนี้สถานีโทรทัศน์จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ประการสำหรับการจัดเรท คือ

1. ชื่อของเนื้อหารายการ
2. ความรุนแรง
3. ประเด็นเรื่องเพศ
4. ความเสี่ยงต่อการลอกเลียนแบบ
5. ประเด็นการใช้ภาษา

นอกจากนี้ตลอดการเผยแพร่เนื้อหารายการ ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์จะต้องมี การนำเสนอเรทของรายการให้ผู้ชมทราบตลอดเวลาการออกอากาศ โดยบทบาทของ หน่วยงานกำกับดูแลด้านกิจการโทรทัศน์ ซึ่งก็คือ Korea Communications Commission จะมีหน้าที่ในการประเมินความเหมาะสมของการจัดเรทเนื้อหารายการภายหลังจากเนื้อหา รายการมีการเผยแพร่แล้ว¹⁵

• ไต้หวัน

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

ในไต้หวันไม่ได้มีการห้ามการนำเสนอเนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนผู้มีความ หลากหลายทางเพศเช่นเดียวกับกรณีของสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ในทางตรงกันข้าม กลับมีการเปิดโอกาสที่สูงมากขึ้นให้สื่อมีการนำเสนอเนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

¹⁵ Hyun Ho Eun and Jung-Chull Lee , The Media and Entertainment Law Review: South Korea, Retrieved 12 March 2020, from <https://thelawreviews.co.uk/title/the-media-and-entertainment-law-review/south-korea> สืบค้นจาก รายงาน การวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่นำเสนอต่อสำนักงาน กสทช. โครงการศึกษาแนวทางแก้ไขปรับปรุงและจัดทำร่างประกาศ ข้อ บังคับและหลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ทุนของสำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พ.ศ. 2563-2564

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

ผู้มีความหลากหลายทางเพศอันเป็นผลเนื่องมาจากกฎหมายที่อนุญาตให้มีการสมรสของ คนเพศเดียวกันได้ในไต้หวัน

การกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ทุกประเภท ทั้งโทรทัศน์ภาคพื้นดิน เคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม และวิทยุอยู่ภายใต้อำนาจของ The National Communication Commission หรือ (NCC) และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ Public Television Act โดยกฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมในไต้หวัน คือ การกำหนดห้ามเผยแพร่เนื้อหา รายการที่เป็นการขัดต่อกฎหมาย ส่งผลร้ายต่อนโยบายสาธารณะ หรือส่งผลกระทบต่อศีลธรรมขนบธรรมเนียมอันดีของสังคม หรือส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็กและเยาวชน หรือเป็นการกระตุ้นให้เกิดการก่ออาชญากรรม หรือเป็นการโฆษณาแพร่หลาย หรือเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดได้

• สาธารณรัฐประชาชนจีน

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

การกำกับดูแลด้านจริยธรรมของสื่อจีนพบว่า มีการกำกับดูแลโดยรัฐ (State Regulation) กล่าวคือ การกำกับดูแลโดยเน้นที่กฎหมายที่มีสภาพบังคับโดยรัฐ ผ่านวิธีการกำกับดูแลโดยองค์กรกำกับดูแลสื่อที่มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย อีกทั้งทางภาครัฐเองก็ไม่สนับสนุนให้มีการผลิตเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งสื่อโทรทัศน์ที่เป็นสื่อกระแสหลัก สื่อดาวเทียม สื่อ Social Media หรือแพลตฟอร์มดิจิทัล นอกจากนี้นโยบายเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคมของจีนของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ซึ่งมีปณิธานในการสร้างค่านิยมและคุณลักษณะของจีนในยุคใหม่ ทำให้รัฐบาลภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังเข้าควบคุมสื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคม เช่น วงการบันเทิง ศิลปิน นักแสดง เป็นต้น ซึ่งทางการจีนมุ่งจัดระเบียบธุรกิจบันเทิงด้วยการออกคำสั่งกับสถานีโทรทัศน์และสื่อทุกแขนงให้ดำเนินการกับศิลปินนักร้อง นักแสดงที่มีมุมมองทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องตลอดจนกลุ่มศิลปินนักแสดงชายที่มีลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิง โดยทางการจีนอ้างว่าสื่อสร้างอิทธิพลทางความคิดที่ไม่ดีแก่เยาวชน และมีการลงโทษกับศิลปินนักแสดงที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรมอย่างเด็ดขาด ท่ามกลางกระแสข่าวว่ามีบรรดาศิลปินนักร้องนักแสดงชื่อดังของจีนหลายราย มีประเด็นเกี่ยวกับการหลีกเลียงภาษีและการคุกคามล่วงละเมิดทางเพศ ทำให้ความ

หลากหลายทางเพศในประเทศจีนยังไม่เปิดกว้างในสื่อสาธารณะมากเท่าใดนัก นอกจากนี้ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2017 China Net Casting Services Association (CNSA) ยังได้เผยแพร่แนวทางการควบคุมโปรแกรมสื่อออนไลน์ โดยกำหนดให้องค์กรโปรแกรมภาพและเสียงในเครือข่ายทั้งหมดต้องดำเนินการตรวจสอบเนื้อหาโปรแกรมภาพและเสียงออนไลน์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ดีของอุตสาหกรรมโปรแกรมภาพและเสียงออนไลน์ และผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตต้องห้ามผลิตเนื้อหาภาพอนาจารหรือความหยาบคายที่แสดงถึงความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติกอีกด้วย

กรณีศึกษา การห้ามออกอากาศซีรีส์ Addicted Heroin และการระงับการเผยแพร่ภาพยนตร์สารคดี Mama Rainbow ทางออนไลน์

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 สำนักงานบริหารงานด้านหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์แห่งชาติ (The State Administration of Press Publication Radio Film and Television: SAPPRFT) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการของรัฐที่ประกอบธุรกิจให้อุตสาหกรรมวิทยุโทรทัศน์ได้ประกาศกฎหมายห้ามรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาแสดงถึงความสัมพันธ์ทางเพศที่ผิดปกติในมุมมองของสำนักงานบริหารงานด้านหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์แห่งชาติ จึงทำให้ซีรีส์ Addicted Heroin ซีรีส์ทางเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมสูงในเวลานั้นถูกห้ามออกอากาศทันที รวมถึงห้ามการออกอากาศผ่านบริการสตรีมมิ่งออนไลน์ด้วย และ Mama Rainbow ภาพยนตร์สารคดีก็ถูกห้ามไม่ให้เผยแพร่ทางออนไลน์ โดย Mama Rainbow เป็นผลงานกำกับของ นายแฟน โปโป (Fan Popo) ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีทางออนไลน์ ซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวความสัมพันธ์ของแม่หกคนกับลูก ๆ ของพวกเธอที่เป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ Mama Rainbow ได้ออกเผยแพร่ทางเว็บไซต์สตรีมมิ่งของจีน เช่น Youku Tudou และ 56.com ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2014 Mama Rainbow ได้ถูกลบออกจากเว็บไซต์สตรีมมิ่งดังกล่าวโดยคำสั่งของ SAPPRFT ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2015 นายแฟนจึงได้ทำคำร้องสอบถามอย่างเป็นทางการไปยัง SAPPRFT แต่หน่วยงานกำกับดูแลสื่อของจีนแจ้งว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยุติการเผยแพร่และปฏิเสธว่าไม่มีบันทึกการร้องขอดังกล่าวของนายแฟน จนในที่สุดในเดือนกันยายน ค.ศ. 2015 นายแฟนได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลประชาชนระดับกลางหมายเลข 1 ของกรุงปักกิ่ง คดีดังกล่าวได้ข้อสรุปเมื่อเดือนธันวาคม 2015 โดยศาลมีคำตัดสินว่า SAPPRFT ไม่ได้

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

ออกคำสั่งให้มีการลบสารคดีเรื่องนี้ แต่ในคำตัดสินก็ระบุอีกด้วยว่า SAPPRFT เองก็ไม่ได้ให้คำชี้แจงที่เหมาะสมแก่นายแพน ศาลจึงมีคำสั่งให้ SAPPRFT จ่ายค่าธรรมเนียมการดำเนินคดี จำนวน 50 หยวนในขณะที่การอ้างสิทธิการเผยแพร่ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ของนายแพนถูกปฏิเสธทั้งหมด

• เครือรัฐออสเตรเลีย

เครือรัฐออสเตรเลีย เป็นประเทศที่มีความเสรีและให้การยอมรับความหลากหลายทางเพศสภาพของกลุ่มคนผู้มีความหลากหลายทางเพศในสังคมและผ่านทางสื่อโทรทัศน์มาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยได้มีการเผยแพร่เนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอคาแรกเตอร์ของเกย์ตั้งแต่ ค.ศ. 1972 ซึ่งเป็นเรื่องที่แปลกใหม่และไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในช่วงระยะเวลานั้นในอดีต และตามมาด้วยเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่แสดงภาพคาแรกเตอร์ของคนข้ามเพศ ซึ่งมีผู้แสดงเป็นคนข้ามเพศจริง ๆ และการจับกันของเกย์ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ผ่านรายการโทรทัศน์ก่อนหลาย ๆ ประเทศในโลกใบนี้ รวมไปถึงก่อนสหรัฐอเมริกาด้วย ซึ่งบทบาทของสื่อในการนำเสนอและการยอมรับในบทบาทของผู้มีความหลากหลายทางเพศในแง่ดีช่วยทำให้สังคมในเครือรัฐออสเตรเลียเกิดการยอมรับความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ¹⁶

ในมิติของกฎหมาย รัฐธรรมนูญของเครือรัฐออสเตรียยอมรับความเท่าเทียมกันทางเพศ และมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่ป้องกันการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทางเพศและเพศสภาพในกฎหมายอีกหลายฉบับ เช่น The Sex Discrimination Act 1984 (SDA) และกฎหมายThe Affirmative Action (Equal Opportunity Employment) Act 1986 เป็นต้น

¹⁶ The Guardian, With Number 96, Australia brought queer people to TV decades before anyone else, Retrieved <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2019/jul/15/number-96-to-the-box-when-it-comes-to-sexuality-australian-tv-showed-it-all-well-before-anywhere-else>

4.3 แนวโน้มด้านการตลาดของสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

ประเทศไทย: เน้นการนำเสนอภาพยนตร์หรือซีรีส์ที่เกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ ผ่านสื่อทางเลือก เช่น สื่อออนไลน์ Netflix Viu WeTV Disney+ และเริ่มมีการนำเสนอใน FreeTV มากยิ่งขึ้น ผู้ผลิตในประเทศไทยมีการนำภาพยนตร์และซีรีส์ไปฉายในต่างประเทศซึ่งได้รับความนิยมมากมาย เช่น ในประเทศจีน ซีรีส์วาย เรื่อง 2gether, SOTUS the series ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก สำหรับพฤติกรรมของผู้บริโภคในประเทศไทยนั้น ได้หันมารับชมภาพยนตร์และรายการต่าง ๆ ผ่านออนไลน์มากขึ้น จึงทำให้สื่อออนไลน์มีความสำคัญมากขึ้นไม่น้อยกว่าสื่อหลักแบบดั้งเดิม (โทรทัศน์ วิทยุ ฟรีทีวี)

สหรัฐอเมริกา: แนวโน้มตลาดอุตสาหกรรมของภาพยนตร์หรือรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ ในประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถทำได้โดยอิสระ ค่อนข้างจะมีความเท่าเทียมกันกับการนำเสนอภาพยนตร์หรือรายการอื่น ๆ ทั่วไป สังเกตเห็นได้จากภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ LGBTQ+ หลายเรื่องได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการชิงรางวัลภาพยนตร์ดีเด่นแห่งปี (รางวัลออสการ์) มีการขยายตลาดและฐานลูกค้าแบบค่อยเป็นค่อยไปมาอย่างต่อเนื่อง จากลูกค้ากลุ่มเฉพาะ LGBTQ+ ก็ขยายไปยังภาพยนตร์หรือซีรีส์ทั่วไป โดยมีการนำเสนอตัวละครที่เป็นกลุ่ม LGBTQ+ ในบทบาทที่มีการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับตัวละครหลักอื่น ๆ ตามปกติ

สหราชอาณาจักร: ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (2553–2563) ภาพยนตร์และซีรีส์ที่มีผู้แสดงเป็นกลุ่ม LGBTQ+ นั้น เริ่มแพร่หลายและขยายไปยังกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดการสื่อสารการตลาดไปที่กลุ่มผู้ชมที่มีลักษณะเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศเพียงแค่งุ่มเดียว ผู้ผลิตภาพยนตร์และรายการต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะนำเสนอโดยแทรกตัวละครที่เป็น LGBTQ+ ให้อยู่ในภาพยนตร์หรือซีรีส์ต่าง ๆ ไป รวมถึงมีการนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อออนไลน์เพิ่มมากขึ้นด้วย

เกาหลีใต้: มีการทำการตลาดที่เปิดกว้างมากขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ในประเทศมีการยอมรับในความมีเสถียรภาพของเพศสภาพมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศที่ยังไม่เปิดรับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่ก็มีกระแสความนิยมเป็น LGBTQ+ ไว้ในภาพยนตร์ซีรีส์ต่าง ๆ ที่เผยแพร่ในประเทศมากขึ้น สำหรับตลาดต่างประเทศนั้น อุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ LGBTQ+ ในประเทศเกาหลีใต้ถือเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าประเทศได้เป็นอย่างมาก

LGBTIQ+ ในสื่อและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค:กรณีศึกษาจากประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลีและ เครือรัฐออสเตรเลีย

ไต้หวัน: มีช่องทางการสื่อสารการตลาดที่หลากหลายทั้งทางโทรทัศน์และสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ ยังมีแพลตฟอร์มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ LGBTIQ+ โดยเฉพาะเป็นรายแรกของเอเชีย และเป็นที่ยอมรับมากทั่วโลก ได้แก่ GagaOOLala เปิดบริการเมื่อปี 2559 เป็นแพลตฟอร์มระดับโลกที่ปัจจุบันให้บริการถึง 230 ประเทศทั่วโลก มีหนัง LGBTIQ+ มากกว่า 1,000 เรื่อง ได้รับการขนานนามว่าเป็น Gay Netflix แนวโน้มของสื่อคือผู้ผลิตรายการและองค์กรสื่อต่าง ๆ สามารถนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม LGBTIQ+ ได้อย่างเสรีและยังได้รับการส่งเสริมให้ผลิตรายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์และหลากหลายมากขึ้น มีการใช้ผู้แสดงกลุ่ม LGBTIQ+ ในการผลิตหนังโฆษณา รวมถึงมีการสร้างสารคดี Queer Taiwan ที่เกี่ยวกับชีวิตของกลุ่ม LGBTIQ+ ไต้หวันในมุมมองต่าง ๆ

สาธารณรัฐประชาชนจีน: ผู้บริโภคมีความเปิดกว้างในเรื่องของความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แต่ภาพยนตร์แนว LGBTIQ+ ยังถูกจำกัดด้วยจารีต ปรัชญา แนวความคิด วัฒนธรรม รวมถึงระเบียบการปกครองที่เข้มงวด ดังนั้น อุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์หรือรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกลุ่ม LGBTIQ+ จึงเน้นการผลิตเพื่อส่งออกไปตลาดต่างประเทศมากกว่าที่จะเป็นการผลิตเพื่อนำเสนอให้กับผู้บริโภคชาวจีนซึ่งอยู่ในประเทศ

เครือรัฐออสเตรเลีย: มีตลาดเป้าหมายหลากหลายกลุ่มที่เปิดกว้าง เนื่องจากเป็นประเทศที่ให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของความหลากหลายทางเพศ มีละครโทรทัศน์เกี่ยวกับกลุ่มคนหลากหลายทางเพศออกอากาศตั้งแต่พ.ศ. 2515 โดยนับเป็นตัวละครเกย์เรื่องแรกที่ออกอากาศทางรายการโทรทัศน์ของออสเตรเลีย และนับเป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (เกย์) ตัวแรกที่มีการออกอากาศทางรายการโทรทัศน์ทุกที่ในโลก ต่อมา มีการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มคนหลากหลายทางเพศอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มการยอมรับภาพยนตร์หรือรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ LGBTIQ+ เพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 5

**แนวปฏิบัติการนำเสนอของ
สื่อมวลชนเกี่ยวกับ
ความหลากหลายทางเพศ**

แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

แนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมาจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการจัด Focus Group เพื่อระดมความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้าน LGBTIQ+ จำนวน 2 ครั้ง ทั้งนี้ที่ปรึกษาได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่อสร้างแนวปฏิบัติการนำเสนอของสื่อมวลชนเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ดังต่อไปนี้

ทัศนคติและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

1. ตามหลักการแพทย์และจิตวิทยา ความหลากหลายทางเพศไม่ใช่โรคหรือความผิดปกติ

2. ความหลากหลายทางเพศเป็นผลจากปัจจัยจำนวนมากที่ทำงานร่วมกันอย่างซับซ้อน ตั้งแต่ระดับชีวภาพไปจนถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม การชมสื่อเพียงอย่างเดียวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางเพศให้ใครกลายเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศได้

3. สำหรับผู้ชมทั่วไป การรับชมสื่อที่มีเนื้อหาเหมารวม ตอกย้ำภาพเชิงลบ และอคติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ มีผลต่อความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกที่นำไปสู่พฤติกรรมทางลบที่คนในสังคมมีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ ตั้งแต่การใช้ประทุษวาจา (hate speech) การกลั่นแกล้ง กีดกัน เลือปฏิบัติในบริบทต่าง ๆ การทำร้ายร่างกาย ถึงขั้นอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (hate crime) ได้

4. คนทุกคน ไม่ว่าจะมียุทธลักษณะทางเพศหรือรสนิยมทางเพศแบบใด ล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ผู้มีความหลากหลายทางเพศจึงพึงได้รับการปฏิบัติอย่างเคารพและให้เกียรติ ไม่ตีตรา ไม่เหมารวม และเป็นปกติวิสัยเช่นเดียวกับผู้มียุทธลักษณะทางเพศเป็นชายหญิง

แนวทางการปฏิบัติงานและการนำเสนอในประเด็นอ่อนไหว เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศสำหรับองค์กรสื่อ/ผู้ประกอบการด้านสื่อ

Do's

1. มีนโยบายที่เปิดกว้าง ให้โอกาสในการทำงานและการพัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้า และปฏิบัติต่อผู้มีอัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศทุกรูปแบบเท่าเทียมกัน ตามหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมกำหนดเป็นตัวชี้วัด (KPI) ขององค์กรตามหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม
2. สร้างให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจและตระหนักรู้และเคารพสิทธิเสรีภาพและความหลากหลายทางเพศ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม และบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ
3. มอบนโยบายให้ผู้ปฏิบัติงานเลือกนำเสนอข่าวสารและสร้างเนื้อหาที่นำเสนอภาพกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างครบถ้วนรอบด้านและสมดุล ทั้งในแง่การนำเสนอภาพทั้งทางบวกและลบอย่างสมดุล การนำเสนอประเด็นด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากเรื่องความสัมพันธ์ การนำเสนอภาพ ผู้มีความหลากหลายทางเพศกลุ่มต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้รับการพูดถึง และการนำเสนอภาพผู้มีความหลากหลายทางเพศที่มีรูปลักษณ์และสถานะทางสังคมทุกระดับ
4. มีมาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างสรรค์เนื้อหารายการ โดยอาจให้ตัวแทนผู้มีความหลากหลายทางเพศเข้ามามีส่วนร่วมให้คำปรึกษาในการนำเสนอและสร้างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศ

5. สร้างระบบติดตามเก็บข้อมูลเชิงสถิติและวิเคราะห์เนื้อหาสื่อที่องค์กรของตนเป็นผู้ผลิตออกไปอย่างต่อเนื่อง ว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้มีการนำเสนออย่างสมดุลลดการใช้อคติและภาพเหมารวมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศตามนโยบายที่ได้วางไว้หรือยัง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในโอกาสต่อ ๆ ไป

Don'ts

1. ไม่นำเรื่องเพศสภาพหรืออัตลักษณ์ทางเพศมาเป็นเหตุแบ่งแยก กีดกัน โอกาส และความก้าวหน้าในอาชีพหน้าที่ ตำแหน่งในการทำงาน ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่ว่าชายหรือหญิง ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน (มาตรา 27)

2. ไม่ดำเนินการใด ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติขององค์กรอันเป็นการเลือกปฏิบัติไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในประเด็นวิถีเพศและอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคล ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 (มาตรา 17) ตลอดจนการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศภายใต้แนวหลักการยอร์กยาคาร์ตา (Yogyakarta Principles) (หลักการข้อที่ 2) อันเป็นหลักการที่ประยุกต์กฎหมายสิทธิมนุษยชนมาใช้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศโดยเฉพาะ

ในอดีต ประเทศต่าง ๆ มีค่านิยมและมุมมองเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากภาพที่ปรากฏผ่านสื่อต่าง ๆ ปัจจุบันนี้ สังคมทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฝั่งตะวันตกมีการรับรองสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมเสมอภาคของบุคคลมากขึ้น การรับรองสิทธิของ LGBTIQ+ ในประเทศสหราชอาณาจักร นับว่าก้าวหน้ามากกว่าประเทศใด ๆ ในยุโรป Ofcom ซึ่งเป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายสื่อของสหราชอาณาจักร ได้มีบทบาทในการส่งเสริมสถานภาพของ LGBTIQ+ ผ่านสื่อ โดยการทำการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายและโอกาสที่เท่าเทียมกันในอุตสาหกรรมวิทยุและโทรทัศน์ในสหราชอาณาจักร (Diversity and equal opportunities in television and radio Report on the UK-based broadcasting industry) ซึ่งดำเนินการติดต่อกันมาเป็นเวลา 5 ปี (ค.ศ. 2016/17 ถึง ค.ศ. 2020/21) เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการส่งเสริมให้แรงงานผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับโอกาสอันเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไปในการทำงานด้านวิทยุและโทรทัศน์

ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีองค์กรภาคเอกชน ชื่อ Gay & Lesbian Alliance Against Defamation (GLAAD) ที่ได้จัดทำรายงานสถิติที่น่าสนใจประจำปี “Where We Are On TV” เพื่อเผยแพร่ข้อมูลประจำปีเกี่ยวกับโอกาสและความเท่าเทียมในการทำงานในธุรกิจสื่อของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้ง LGBTIQ+ จนได้รับการเผยแพร่และอ้างอิงกันอย่างกว้างขวาง นับว่าเป็นตัวอย่างของการผลักดันดำเนินนโยบายเพื่อให้องค์กรสื่อ/ผู้ประกอบการด้านสื่อตระหนักถึงความสำคัญของความเท่าเทียมที่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศควรจะได้รับเท่ากับบุคคลทั่วไปในการทำงานด้านสื่อทุกระดับ

ในเครือข่ายออสเตรเลีย เมื่อมีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการให้อิสร่ด้านความรักร่วมเพศมากขึ้น การปฏิรูปกฎหมายก็ค่อย ๆ เกิดขึ้น และทัศนคติของสังคมที่มีต่อเพศสภาพก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ผู้คนเริ่มอดทนและยอมรับอัตลักษณ์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศได้มากขึ้น และสื่อโทรทัศน์ในออสเตรเลียก็เริ่มนำเสนอภาพตัวละคร LGBTIQ+ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของภูมิหลังอันหลากหลายของชีวิตวัฒนธรรมในออสเตรเลียมากขึ้น และการมีอยู่ของตัวละครและเนื้อหารายการที่เพิ่มจำนวนขึ้นในโทรทัศน์ ก็หมายความว่าสื่อมีประเด็นที่จะนำเสนอเนื้อหาความขัดแย้งเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศน้อยลง เพราะสถานการณ์ของ LGBTIQ+ ไม่ใช่สิ่งผิดปกติอีกต่อไป

นอกจากนั้น ในออสเตรเลียยังมีองค์กรภาคเอกชน และองค์กรการกุศลที่มีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เช่น The Quality Project ซึ่งเป็นองค์กรการกุศลที่ได้มีการกำหนดแนวนโยบายเรียกว่า “The Australian LGBTIQ+ Policy Guide” เพื่อประกันว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศและครอบครัวจะต้องมีส่วนร่วมในสังคมและได้รับการยอมรับด้านสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริงในออสเตรเลีย

แนวทางการปฏิบัติงานและการนำเสนอในประเด็นอ่อนไหว เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศสำหรับผู้ผลิตสื่อ

Do's

1. ศึกษาหาข้อมูลเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศอย่างถูกต้องตามหลักการแพทย์และจิตวิทยา
2. ในระหว่างการสร้างสรรค์เนื้อหาที่มีกรกล่าวถึงผู้มีความหลากหลายทางเพศ ควรคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ และระมัดระวังการละเมิดประเด็นดังกล่าว
3. บรรณาธิการ ผู้เขียนบท ผู้ผลิตสื่อ และบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง ควรนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างสมดุลและเป็นธรรม กล่าวคือ นำเสนอภาพของกลุ่ม LGBTQ+ ในลักษณะที่เป็นปูชนธรรมา มีบทบาทด้านอื่น ๆ ในชีวิต เช่นเดียวกับชายและหญิง มีพื้นที่นำเสนอภาพของ LGBTQ+ ครบทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่แบ่งตามอัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศ ช่างวัย และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกกลุ่มย่อยมีพื้นที่ได้แสดงออก มีตัวตนและได้รับการยอมรับทางสังคม
4. บรรณาธิการ ผู้เขียนบท ผู้ผลิตสื่อ และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกด้าน ช่วยกันตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกผลิตออกมา ว่าตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถูกหลักการสื่อสารมวลชน รวมทั้งพยายามป้องกันโอกาสที่จะเกิดผลกระทบเชิงลบที่ต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยไม่ตั้งใจ

Don'ts

1. หลีกเลี่ยงการใช้อัตลักษณ์ทางเพศเป็นเครื่องดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค จนเกิดการเน้นย้ำอัตลักษณ์ทางเพศทั้งที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อ โดยเฉพาะพาดหัวข่าวเหตุการณ์ทางลบหรือความรุนแรงต่าง ๆ ที่อาจไม่จำเป็นต้องระบุอัตลักษณ์ทางเพศของผู้กระทำ เพื่อไม่ให้ผู้รับสารเกิดการเชื่อมโยงผู้มีความหลากหลายทางเพศเข้ากับเหตุการณ์ทางลบมากเกินไปจนเกิดอคติทางลบโดยไม่เป็นธรรม
2. ไม่นำเสนอภาพที่ตีตราหรือตอกย้ำภาพเหมารวมในเชิงลบต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ไม่เป็นความจริง (เช่น ผู้มีความหลากหลายทางเพศคือผู้ป่วยทางจิต) หรือไม่ได้เป็นจริงกับผู้มีความหลากหลายทางเพศทุกคนเสมอไป (เช่น ผู้มีความหลากหลายทางเพศต้องตลกหรือวิดว้าย หมกมุ่นเรื่องเพศและความรักหรือมักติดเชื้อเอชไอวี)
3. ไม่นำเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศมาแสวงหาประโยชน์หรือทำการตลาดหรือสร้างกระแสความนิยมโดยไม่สมควร

ปัจจุบันนี้ สถานีโทรทัศน์และผู้ประกอบกิจการสื่อโทรทัศน์ในต่างประเทศหลายแห่งได้มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติในการผลิตรายการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการไม่กีดกันแบ่งแยกและส่งเสริมความเสมอภาคของกลุ่ม LGBTIQ+ ในการผลิตรายการได้อย่างเท่าเทียมและกลมกลืนกับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ รวมทั้งการตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ถูกผลิตออกมา ว่าตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถูกหลักการสื่อสารมวลชน และป้องกันโอกาสที่จะเกิดผลกระทบเชิงลบที่มีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยไม่ตั้งใจ ตัวอย่างเช่น BBC ได้กำหนดแนวทางการผลิตข่าว (BBC News style guide) โดยกำหนดให้ผู้ผลิตใช้ภาษาที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เพศสภาพ/เพศ

การใช้ภาษาที่เหมาะสมเป็นส่วนสำคัญในการนำเสนอภาพผู้คนในเรื่องราวของเรา ไม่ควรระบุถึงเรื่องเพศ

เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ หรือความทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีประเด็นเกี่ยวข้องกับหัวข้อดังกล่าว แต่เมื่อเรามุ่งความสนใจไปที่คุณลักษณะดังกล่าวของบุคคล เราควรแน่ใจว่าไม่ได้นำลักษณะดังกล่าวมาตีตราบุคคลนั้นโดยรวมหากทำได้ ให้ใช้คำ/คำสรรพนามและคำสรรพนามตามที่บุคคลที่ถูกเรียกต้องการ และได้ระบุให้ทราบอย่างชัดเจน

เกย์/เลสเบี้ยน

ใช้คำว่า “เกย์” เป็นคำคุณศัพท์แทนที่จะเป็นคำนาม ซึ่งสามารถใช้อธิบายได้กับทั้งสองเพศ แต่แนวทางปฏิบัติที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือการกล่าวถึงว่า “gay men and lesbians”

สำหรับการพูดถึงแบบกว้าง ๆ ให้กล่าวถึงบุคคล LGBT หรือชุมชน LGBT (lesbian, gay bisexual, transgender) หรือ “LGBTQ” หรือ “LGBTIQ+” การใช้ตัวอักษรย่อให้พิจารณาว่าหมายถึงกลุ่มใดบ้าง

Non-binary

เป็นคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายบุคคลที่ไม่ได้ระบุว่าเป็นเพศชายเท่านั้นหรือเพศหญิงเท่านั้น หรือใช้อธิบายถึงผู้ที่อาจจะระบุได้ว่าเป็นได้ทั้งชายและหญิง เราจึงไม่ควรกำหนดเพศในการเรียกคนที่เป็น non-binary แต่เราอาจจำเป็นต้องใช้คำว่า “they” เป็นคำสรรพนามเอกพจน์เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจชัดเจน

“Sexual preference” หมายถึง การที่บุคคลเลือกที่จะเป็นเกย์หรือกะเทย นักข่าวควรหลีกเลี่ยงวลี เช่น “วิถีชีวิตทางเลือก” (alternative lifestyle) หากเป็นไปได้ แทนที่จะใช้คำว่า “sexual preference” และ “ยอมรับว่าเป็นเกย์” (admits being gay) ให้พิจารณาใช้คำว่า “รสนิยมทางเพศ” (sexual orientation) และ “เป็นเกย์” (is gay) จะเหมาะสมกว่า

การส่งเสริมความหลากหลายและโอกาสความเท่าเทียมผ่านสื่อของผู้มีความหลากหลายทางเพศนี้ ได้รับการยอมรับจาก

ผู้ให้บริการ Streaming content เช่น Netflix ที่ได้สนับสนุนแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับความหลากหลายและยอมรับความแตกต่างของสหราชอาณาจักร (UK Diversity & Inclusion Best Practice Guidelines) โดยสนับสนุนการผลิตซีรีส์ที่มีการนำเสนอภาพตัวแทนชนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติ ความเสมอภาคทางเพศ คนพิการ และผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม Netflix กล่าวว่า แนวทางเหล่านี้มีขึ้นเพื่อขับเคลื่อนให้มีการพูดคุยกันระหว่างพันธมิตรที่มีส่วนร่วมในการผลิตรายการ ยกประเด็นข้อบกพร่องและเหตุผลเบื้องหลังเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป สำหรับในประเด็นของผู้มีความหลากหลายทางเพศนั้น Netflix มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- o Netflix มุ่งมั่นที่จะรับรองถึงการนำเสนอภาพตัวแทนของ LGBTQ+ ผู้ทำงานด้านการเขียนบทและผู้เกี่ยวข้องกับบทบาทในกองถ่าย แม้ว่าการที่จะสอบถามโดยตรงเกี่ยวกับรสนิยมทางเพศ/เรื่องทางเพศของบุคคลจะเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่ Netflix เห็นว่าควรมีโอกาสที่จะทำความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทราบหากเป็นไปได้

- o Netflix ต้องการให้นักเขียนที่มีความหลากหลายทางเพศและ/หรือที่ปรึกษาสำหรับตัวละครที่มีความหลากหลายทางเพศ ที่จะทำงานในซีรีส์ที่มีแก่นของเรื่องเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ

- o นักแสดงข้ามเพศควรถูกคัดเลือกให้เล่นในบทบาทของคนข้ามเพศ

- o การนำเสนอภาพตัวแทนของผู้มีความหลากหลายทางเพศควรมีสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 8 ของตัวละครที่มีบทบาท

เว้นแต่ว่ามีข้อเท็จจริง/ความถูกต้องทางประวัติศาสตร์บังคับให้เป็นอย่างอื่น

แนวทางการปฏิบัติงานและการนำเสนอในประเด็นอ่อนไหว เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศสำหรับองค์กรวิชาชีพสื่อ

Do's

1. มีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรและบุคลากรด้านสื่อสารมวลชนที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับผู้มี ความหลากหลายทางเพศ เพื่อไม่ให้เกิดการตีตรา หรือทัศนคติแบบเหมารวมเชิงลบ ระหว่างผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ มีมาตรการตักเตือนเมื่อองค์กรสื่อปฏิบัติไม่เป็นธรรมต่อผู้ปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายทางเพศ
2. หากหรือร่วมกับองค์กรสื่อ ผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนผู้มี ความหลากหลายทางเพศ ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อร่วมกันสร้างเป็นกระบวนการกำกับดูแล โดยให้
 - 2.1 มีมาตรการตักเตือนเมื่อมีองค์กรสื่อผลิตเนื้อหาที่ตอกย้าอคติและภาพเหมารวมต่อผู้มี ความหลากหลายทางเพศ
 - 2.2 มีมาตรการส่งเสริมหรือให้รางวัลแก่องค์กรสื่อ ทีมงาน และผู้ผลิต ที่ผลิตเนื้อหารายการเกี่ยวกับผู้มี ความหลากหลายทางเพศในเชิงสร้างสรรค์
3. เปิดช่องทางรับร้องเรียนเมื่อผู้มี ความหลากหลายทางเพศได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในองค์กรสื่อ หรือรับร้องเรียนเมื่อมีผู้พบเห็นว่าเนื้อหารายการมีความไม่เหมาะสม และก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของผู้มี ความหลากหลายทางเพศโดยไม่เป็นธรรม หรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้มี ความหลากหลายทางเพศ และมีกระบวนการนำไปหารือกับองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นผู้ผลิตหรือเผยแพร่เพื่อขอความร่วมมือให้ปรับปรุงแก้ไข
4. จัดอบรมและพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพสื่อมวลชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และหลักการเคารพสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้มี ความหลากหลายทางเพศ

Don'ts

1. อย่ามองข้ามการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับผู้หลากหลายทางเพศ ว่าเป็นเรื่องขบขัน หรือเรื่องเล็กน้อย เช่น เนื้อหารายการที่แสดงถึงความรุนแรง การคุกคามทางเพศทั้งการกระทำคำพูด กิริยา ท่าทางต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ
2. อย่าละเลยหรือช่วยเหลือผู้กระทำผิด เมื่อผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในองค์กรสื่อ

องค์กรวิชาชีพสื่อในหลายประเทศได้แสดงความรับผิดชอบในการจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ สำหรับประเทศไทยนั้น นับว่าองค์กรวิชาชีพสื่อมีความชัดเจนและเปิดกว้างในการยอมรับสถานะของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้จัดทำแนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ. 2564 แต่การนำไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสื่อแต่ละคน

สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

แนวปฏิบัติสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ
เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ
พ.ศ. ๒๕๖๔

เพื่อให้การเสนอข่าวเนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นไปโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ หลักการยกย่องการดำ ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเทศในประเด็นความหลากหลายทางเพศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ จึงกำหนดแนวปฏิบัติ เรื่องการเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศพ.ศ. ๒๕๖๔ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒ การเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศมีดังนี้

๒.๑ ต้องไม่ใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่มีอคติตัดสิน เหมารวม หรือที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเชิงเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะเหตุความหลากหลายทางเพศ

๒.๒ พึงหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาทั่วไป ของผู้มีความหลากหลายทางเพศในเชิงลบที่ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องแปลกหรือผิดปกติ

๒.๓ พึงหลีกเลี่ยงการเสนอเรื่องส่วนตัวของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

๒.๔ พึงระมัดระวังการใช้ภาษาที่เป็นการตีตราหรือตอกย้ำความคิดความเชื่อ ที่เป็นการซ้ำเติมหรือเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ

๒.๕ พึงใช้คำสรรพนามอันเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อเป็นการให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ด้วยกัน

ข้อ ๓ ข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น เนื้อหาทั่วไป ตามแนวปฏิบัติฉบับนี้หมายถึง ข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น เนื้อหาทั่วไป ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔

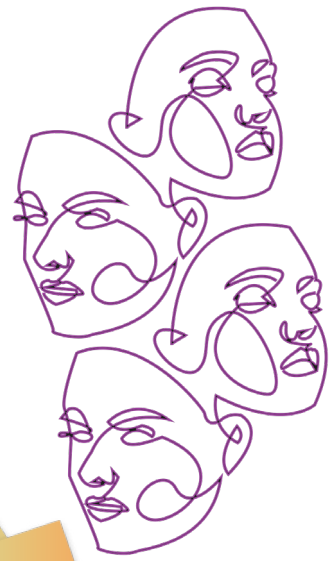
สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔

ส่วนที่ 6

**แนวทางการนำเสนอภาพเนื้อหา
และการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มี
ความหลากหลายทางเพศใน
รายการข่าวและกรณีศึกษา**

6.1 แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าว

Do's

1. กองบรรณาธิการรายการข่าวควรมีการรับรู้ในนิยามและทำความเข้าใจเป็นพื้นฐานว่า กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศไม่เป็นกลุ่มผู้ที่มีความปกติตามนิยามทางการแพทย์ และเป็นพลเมืองที่มีสิทธิตามกฎหมายโดยเฉพาะความเท่าเทียมกัน และควรได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม
2. กองบรรณาธิการรายการข่าวควรมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเข้าร่วมพิจารณา กลั่นกรอง ภาพและเนื้อหาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามหลักการของรายการข่าว
3. การนำเสนอภาพและเนื้อหาในการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ควรมีความเป็นกลางและตรงไปตรงมา ตามการเกิดขึ้นของข่าว โดยปราศจากความอคติลำเอียง หรือการสอดแทรกทัศนนะส่วนบุคคลของผู้รายงานข่าว หรือนักข่าว
4. การนำเสนอภาพและเนื้อหาในการวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ควรอยู่บนพื้นฐานของข่าวและหลักการนำเสนอข่าว โดยปราศจากความอคติลำเอียง หรือการสอดแทรกทัศนนะส่วนบุคคล
5. การนำเสนอภาพและเนื้อหาในรายการข่าวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ควรเพิ่มพื้นที่รายการข่าวที่มีภาพและเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ ลดพื้นที่เนื้อหาหรือการแสวงหาภาพและเนื้อหาข่าวในลักษณะของการสร้างภาพ ตีตรา เช่น ข่าวที่สร้างภาพให้กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นเพียงผู้ที่มีความดลกขบขัน ความแปรปรวนทางอารมณ์

6. การนำเสนอภาพและเนื้อหาในรายการข่าวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ควรมีการสอดแทรกข้อมูลความรู้ สร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ในฐานะสมาชิกของสังคมเช่นเดียวกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคม

7. การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าว ควรได้รับเกียรติ การปฏิบัติและเคารพในสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคม

8. รายการข่าวที่เกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ หากเป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของสังคม หรือมีผลกระทบต่อสังคม ควรมีการขยายประเด็นข่าวด้วยรูปแบบรายการอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์ข่าว โดยการวิเคราะห์ให้เห็นเป็นส่วนย่อย ๆ ถึงที่มาสาเหตุของข่าวว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ความสัมพันธ์ของข่าวกับองค์ประกอบหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หากพิจารณาโดยรายละเอียดบนพื้นฐานของข้อมูลแล้วคาดว่าน่าจะมีเกิดผลอะไรตามมา จะมีแนวโน้มอย่างไร และมีทางออกอย่างไร ทั้งนี้ผู้ที่ทำการวิเคราะห์ข่าวมักจะมีความรู้ความชำนาญ หรือศึกษาเรื่องนั้น ๆ มาเป็นอย่างดี

9. การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าว (factual interview) เกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ควรสัมภาษณ์แหล่งข่าวผู้ที่ประสบเหตุการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการอธิบาย หรือยืนยันเนื้อหาข่าว และเพื่อเป็นการลดอคติ ลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นได้

10. การสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข่าว (opinion interview) เกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ควรเป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ทัศนะหรือมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อเนื้อหาข่าว โดยต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวและควรนำเสนอให้หลากหลาย และสมดุล เพราะอาจมีการสอดแทรกทัศนคติส่วนตัวของแหล่งข่าว หรือผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งอาจทำให้เกิดการชักจูงหรือโน้มน้าวใจไปในทางใดทางหนึ่ง

11. การสัมภาษณ์บุคคล เกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ควรเป็นการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ประวัติ การดำรงชีวิต ผลงาน ความสำเร็จ ทัศนคติ จุดมุ่งหมายในด้านที่น่าสนใจ โดยอาจเป็นบุคคลที่เป็นชื่อเสียง ผู้ที่ประสบความสำเร็จ หรือผู้ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักแต่มีความน่าสนใจ

12. รายการข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ควรได้มีการตรวจสอบการใช้ภาษาเรียกกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศตามที่มีการนิยาม เช่น กะเทย

แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าวและกรณีศึกษา

กลุ่มชายรักชาย (gay) กลุ่มหญิงรักหญิง (lesbian) กลุ่มรักสองเพศ (bisexual) และกลุ่มข้ามเพศ (transgender) หรือใช้คำที่เรียกและได้รับการยอมรับโดยทั่วไป เช่น LGBTIO+

13. รายการข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ควรได้มีการตรวจสอบ ระวังระดับรังและหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาในลักษณะ Micro aggression คือ การใช้ภาษาโดยไม่ตระหนัก หรือไม่รู้จักตัวของผู้รายงานข่าว นักข่าวในการสร้างการดูหมิ่น การตีตรา หรือสร้างความบอบช้ำในจิตใจ แต่ควรใช้ภาษาในลักษณะของการสร้างความเข้าใจ (Empathy)

14. รายการข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศควรมีการให้น้ำหนัก หรือสัดส่วนของกลุ่มต่าง ๆ ของความหลากหลายทางเพศ เช่น กลุ่มชายรักชาย (gay) กลุ่มหญิงรักหญิง (lesbian) กลุ่มรักสองเพศ (bisexual) และกลุ่มข้ามเพศ (transgender) อย่างเท่าเทียม หรืออย่างน้อยสัดส่วนรายการใกล้เคียงกันโดยไม่ให้น้ำหนัก หรือความสำคัญของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ

Don'ts

1. การเจตนา จงใจ หรือการสอดแทรก หรือแอบแฝงอคติ ความลำเอียง ส่วนบุคคลของผู้รายงานข่าว นักข่าวในการนำเสนอภาพ เนื้อหา และการใช้ภาษาที่ส่งผลเชิงลบต่อกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

2. การนำเสนอภาพและเนื้อหาในรายการข่าวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเชิงอารมณ์ที่มีลักษณะของการตีตรา สร้างภาพ โดยเฉพาะการตอกย้ำถึงความรุนแรง ความตลกขบขัน ความรุนแรง ความแปรปรวนทางอารมณ์

3. การใช้ภาพและเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในลักษณะของการเป็นสินค้าของรายการข่าวเพื่อสร้างกระแสความนิยม (rating) ให้สามารถขายข่าวได้และนำมาซึ่งผลประโยชน์ของการสร้างรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4. การใช้ภาษาเชิงอารมณ์เพื่อสร้างสีสัน เรียกร้องความสนใจในการรับชมข่าว ในลักษณะของการสร้างภาพ ตีตรา กดทับ เหยียดหยาม เหยียดเพศ หมิ่นศักดิ์ศรี ให้ได้รับความอับอาย เช่น กะเทยโหด สาวสอง ขูดทอง เป็นต้น

5. การเลือกใช้ภาพ และเนื้อหาบางส่วน บางมุมมอง หรือบางประเด็น เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงของข่าว หรือไม่รอบด้าน ไม่รอบคอบ เพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวได้ก่อนสถานีอื่น

6. การใช้ภาษาในลักษณะของการพยายามที่จะสอดแทรกหรือโน้มน้ำหนักเพื่อให้ผู้ชมเกิดการเห็นด้วยหรือคล้อยตาม

6.2 กรณีศึกษา

• ตัวอย่างที่ 1 การใช้ภาษาและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

พิธีกร นะ XXX ให้เปิดตัวเป็นเพื่อนสาว ลั่นไม่ได้เดี๋ยวอยู่ยาก
พิธีกร พุดแรง ชัด จัดเต็มเบื้องหลังแฉ หลังแนะนำ XXX ให้เปิดตัวเป็น
เพื่อนสาวไปเลย เจ้าตัวลั่นไม่ได้ เดี่ยวมันอยู่ยาก พร้อมหัวเราะแบบสุดขีด

กระแสมันไม่มีแผ่วสำหรับ XXX ตั้งแต่ออกจาก..... ก็ฟาดสนั่น รับงานกระจาย
ทั้งรีวิว ไลฟ์สด ออกรายการล่าสุด XXX ได้ไปออกรายการหนึ่ง ที่มีพิธีกรฝีปาก
กล้าเป็นผู้ดำเนินรายการ งานนี้ไม่พลาดแน่นอนที่จะเกิดประเด็นใหม่ขึ้นมา ล่าสุด
XXX ได้เอาคลิปที่ตนกำลังพูดคุยกับ พิธีกร มาลงทาง TikTok ส่วนตัว โดยเนื้อหา
ในคลิป พิธีกรแนะนำให้ XXX เปิดตัวไปเลย พส.= เพื่อนสาว พร้อมกับเตรียม
หากระเป่าหุร มาให้ถือ ซึ่งก่อนอัดคลิป คาดว่า XXX ได้มีการถือกระเป่าไปแล้ว
พร้อมถามพิธีกรว่า พอได้ไหม

ด้านพิธีกรก็ตอบกลับไปว่า ยัง เพราะเธอยังเกร็งอยู่ งานนี้ก็ไม่รู้ว่าที่เล่น ที่
จริง เอ๊ะ... ยังไงกันละทีนี้

ที่มา: <https://www.brighttv.co.th/entertain/paivanna01-15dec2021>
(17 มกราคม 2565)

แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าวและกรณีศึกษา

จากตัวอย่าง แสดงถึงการใช้ภาษาในลักษณะ Micro aggression คือ การใช้ภาษาโดยไม่ตระหนัก หรือไม่รู้ตัวของผู้รายงานข่าว นักข่าวในการสร้างการดูหมิ่น การตีตรา หรือสร้างความบอบช้ำในจิตใจ แต่ควรใช้ภาษาในลักษณะของการสร้างความเข้าอกเข้าใจ (Empathy)

นอกจากนั้น การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าว ควรได้รับเกียรติ การปฏิบัติและเคารพ ในสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคม

• ตัวอย่างที่ 2 การสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข่าว (opinion interview)

นักพูด เจดราม่าประเด็น LGBTQ หลังพูดแรงลาออก ม.ดั่ง ผวาสิ้นใจไหลทางเพศ

ผู้ใช้โซเชียลมีเดียจำนวนมากโพสต์วิจารณ์ นักพูดสร้างแรงบันดาลใจที่มีชื่อเสียงในอินเทอร์เน็ต หลังจากมีผู้นำคลิปที่นักพูดรายนี้กล่าวว่า ตนเลิกเรียนคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพราะเกรงว่าจะทำให้ตนสิ้นใจไหลทางเพศ

นักพูด กล่าวในคลิปดังกล่าวว่า หลังจากได้เข้าเรียนที่คณะดังกล่าว ตนพบว่าเพื่อนร่วมคณะที่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ และมีผู้ชายเพียงไม่กี่คน ซึ่งตนเกรงว่าหากอยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ ตนอาจมีลักษณะต้งตึง

"ผมเกือบเป็นตุ๊ตนะเว่ย ผมเกือบเป็นกะเทยเชื่อปะ เพราะว่าอะไร เพราะผมเข้าไปเรียน แล้วคณะนี้นะเพื่อนแม่ 800 คน แม่_มีผู้ชายแค่ 80 คน จี_หายกูเกือบแบบ.. 'อี XXX' เลยอะ คือจะเป็นอี XXX ได้เลย เพราะว่าอะไร เพื่อนในกลุ่มที่สนิท ๆ กันมีอยู่ 30 คน 2 คนจ๋า เป็นผู้ชาย 2 คนเท่านั้นจ๋า แล้วอีกคนนึงเป็นแค่เพศชายจ๋า กูชายแท้ นะ คุณอาจจะเห็นผมชอบทำมือทำไม้ คือบอกได้เลยแม่_เป็นจิตใต้สำนึก ติดมาตั้งแต่เรียนจ๋า คือเกือบเป็นอี XXX แล้ว ณ เวลาเนี่ยเฮ้ย! ณ เวลานั้น"

• ตัวอย่างที่ 2 การสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข่าว (opinion interview) (cio)

ติดต่อเหมือนโรคหัด?

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโจมตีว่า การจะเป็นคนหลากหลายทางเพศได้ เกิดจากการติดจากเพื่อนตอนเรียนหนังสือได้อย่างนั้นหรือ คำพูดของนักพูด จึงสะท้อนถึงความคิดที่ไม่เปิดรับคนกลุ่มนี้นัก และมองว่าสามารถติดกันได้ราวกับเป็นโรคระบาดขณะเดียวกันผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบางคนก็ตั้งคำถามว่า นักพูดสอบถามคนกลุ่ม LGBTQ+ ก่อนหรือยังว่าอยากเป็นเพื่อนหรือสูงส่งกับนักพูดหรือไม่

ประวัติติดยาฆ่าโคเคน

นอกจากนี้ หลายคนก็ยังนำเรื่องราวที่นักพูด เคยเผชิญการถูกไซเชียมล็ดเดียวโจมตีในอดีตมาพูดถึงมากมาย อย่างเช่น ที่พูดโจมตีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการปิดธุรกิจของรัฐบาลจากโรคโควิด-19 ว่ากระจอก เมื่อไม่นานมานี้ หรือแม้แต่พูดถึงรากศัพท์ของคำว่าเดรัจฉาน โดยขาดความเข้าใจที่แท้จริง

• ตัวอย่างที่ 3 การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าว (factual interview) และการสอดคล้องกับข้อมูลความรู้

จิตแพทย์แนะนำให้ใช้ความรุนแรง เห็นต่าง LGBTQ+

คลิปเหตุการณ์น้ำชายทำร้ายร่างกายหลาน เพราะไม่พอใจที่หลานเป็นชายข้ามเพศ พร้อมด่าทอด้วยถ้อยคำรุนแรง และบังคับให้ไปตัดผมสั้น หลังคลิปวิดีโอนี้ถูกเผยแพร่ออกไปกลายเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในโลกโซเชียล ทีมข่าวได้สัมภาษณ์คุณหมอวราตรี โชติพิทยสุนนท์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โฆษกกรมสุขภาพจิต แนะนำให้การพูดคุย แทนการใช้ความรุนแรงจะดีกว่า

นพ.วราตรี โชติพิทยสุนนท์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โฆษกกรมสุขภาพจิต แนะนำว่าหากในครอบครัว มีปัญหาเรื่องเพศสภาพ ควรใช้การพูดคุย ทำความเข้าใจเพื่อลดความรุนแรง เพราะเรารู้ว่าสุดท้ายความรุนแรงไม่ได้สร้างความรัก และเป็นเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความรุนแรงต่อไป เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ต้องเป็นกฎใน

• ตัวอย่างที่ 3 การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าว (factual interview) และการสอดแทรกข้อมูลความรู้ (ต่อ)

ครอบครัว แต่ถ้าจะลงโทษให้ใช้วิธีการสอนหรือการลงโทษด้วยวิธีอื่นโดยไม่ต้องใช้การทำร้ายร่างกาย

ส่วนการบังคับให้ตัดผม นพ.วรงค์ ระบุว่า ผม ถือเป็นเรื่องสำคัญของผู้หญิง และมีคุณค่าทางจิตใจ สัญลักษณ์ความสวยงาม และยังเป็นสิทธิส่วนบุคคล ทั้งนี้ ไม่เพียงแต่ เด็กที่เป็น LGBTIQ+ ในครอบครัว แต่ต้องเข้าใจด้วยว่าไม่ควรละเมิดทางกาย รวมทั้งทางใจ ของคนในครอบครัวทุกคน แม้จะไม่ได้เป็น LGBTIQ+ ที่มา: https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E/164455?utm_source=web_pptv&utm_medium=Video_NewsRelate&utm_campaign=122590 (เผยแพร่วันที่ 14 มกราคม 2565)

จากตัวอย่าง แสดงถึงการนำเสนอภาพและเนื้อหาในรายการข่าวเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศควรมีการสอดแทรกข้อมูลความรู้ สร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ในฐานะสมาชิกของสังคมเช่นเดียวกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคม

นอกจากนั้น การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าว (factual interview) เกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ควรสัมภาษณ์แหล่งข่าวผู้ที่ประสบเหตุการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการอธิบาย หรือ ยืนยันเนื้อหาข่าว และเพื่อเป็นการลดอคติ ลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นได้

• ตัวอย่างที่ 4 การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

**(พาดหัวข่าว 1) สาวสองวางมวยโจ้ต่างถิ่น กระโดดแทงเข้าตัวลอย
อ้างโดนต่อว่า เหยียดเพศ**

เปิดใจ สาวสองวางมวยกับวัยรุ่นชายต่างถิ่น กระโดดแทงเข้าตัวลอยจนอีกฝ่ายกำเดาไหล อ้างโดยคู่กรณีต่อว่า เหยียดเพศ

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/society/2249787> (เผยแพร่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2564)

**(พาดหัวข่าว 2) คும்หมุ่มปาดคอฆ่าสาวสองทำแผน ฆมน้ำพบโทรศัพท์
มีดของกลางมัดตัวแน่น**

ตำรวจหิ้วหมุ่มปาดคอสาวสองทำแผนการจี้จุดฆ่าโหด ก่อนจี้จักรยานยนต์ทำลายหลักฐาน โดยโยนโทรศัพท์มือถือของผู้ตาย หลักฐานสำคัญทิ้งภายในคลองบางขนาก ต้องส่งกู้ภัยระดมมค้นหาจนเจอทั้งโทรศัพท์ และมีดที่ใช้ก่อเหตุ นำตัวกลับไปดำเนินคดี

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/crime/2250576> (เผยแพร่วันที่ 25 พฤศจิกายน 2564)

จากตัวอย่างแสดงถึงการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าว ที่กล่าวถึงผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่ยังคงมีลักษณะของการแบ่งชนชั้นที่ไม่เท่าเทียม หรือเสมอภาค เช่น การใช้คำว่า “สาวสอง” ในขณะที่เนื้อข่าว (พาดหัวข่าว 1) ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศแสดงความรู้สึกว่าตนเอง “ถูกเหยียดเพศ” ดังนั้น ผู้ที่ทำสื่อพึงมีความระมัดระวังในการใช้ภาษาที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาเชิงอารมณ์เพื่อสร้างสีสัน เรียกร้องความสนใจ สร้างภาพ ตีตรา และควรให้เกียรติเคารพศักดิ์ศรี รวมถึงการใช้ภาษาที่กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศยอมรับ

• ตัวอย่างที่ 5 รายการข่าวควรมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศเข้าร่วมรายการข่าว

สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพฯ เปิดตัวผู้ประกาศข่าวผู้มีความหลากหลายทางเพศคนแรกของประเทศ ท่ามกลางการจับตามองถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่กำลังเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น

วันนี้ 10 มีนาคม พ.ศ. 2564 ทาซนุวา อานาน ชิเชียร์ กลายเป็นผู้มีความหลากหลายทางเพศคนแรกที่ได้เป็นผู้ประกาศข่าวในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมแห่งหนึ่งในกรุงธากาของกรุงเทพฯ หลังเคยทำงานเป็นนักแสดงและเป็นนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนร่วมด้วย

ความสำเร็จของชิเชียร์นับเป็นก้าวสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในกรุงเทพฯ ซึ่งทางการระบุว่าผู้มีความหลากหลายทางเพศราว 10,000 คนทั่วประเทศ แต่นักเคลื่อนไหวระบุว่าจริง ๆ แล้วมีจำนวนมากกว่านี้หลายเท่าตัว

โดยในกรุงเทพฯ เพิ่งจะอนุญาตให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศระบุเพศของตนได้เฉพาะตามที่ต้องการเมื่อปี 2556 และเพิ่งจะได้รับสิทธิให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เมื่อปี 2561

ปัญหาการเหยียดเพศและการไม่ยอมรับผู้มีความหลากหลายทางเพศยังคงเป็นเรื่องใหญ่ในสังคมกรุงเทพฯ ซึ่งผู้มีความหลากหลายทางเพศมักเผชิญการดูถูกเหยียดหยาม และไม่ได้รับการยอมรับแม้กระทั่งจากสมาชิกครอบครัว ถูกกลั่นแกล้ง และร้ายแรงถึงขั้นเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิดทางเพศอยู่บ่อยครั้ง

ที่มา: <https://news.thaipbs.or.th/content/302257> (เผยแพร่วันที่ 10 มีนาคม 2564)

จากตัวอย่างดังกล่าว แสดงถึงการที่สถานีโทรทัศน์นี้ได้มีความตระหนักถึงข่าวที่มีผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของรายการ เนื่องจากมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมีบทบาทไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมพิจารณา กลั่นกรอง ภาพและเนื้อหา ตลอดจนจนการเป็นผู้รายงานข่าว เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของภาพและเนื้อหาตามหลักการของรายการข่าว รวมถึงเป็นการสร้างการรับรู้และการยอมรับเกี่ยวกับศักยภาพ หรือความสามารถในด้านบวกของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

• ตัวอย่างที่ 6 การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ไล่ออก 2 พิธีกรจีน ปมเหยียดเพศแบรนด์แอมบาสเดอร์เครื่องสำอางไทย

South China Morning Post รายงานกรณีที่เครื่องสำอางแบรนด์ไทยยุติสัญญา กับ Fanyin Culture

เอเจนซีจีน หลังจากที่พิธีกร 2 คนใช้คำพูดเชิงเหยียดเพศกับหลิววี่ (Liu Yu) นักร้องและนักแสดงจากวงบอยแบนด์ INTO1 ซึ่งเป็นแบรนด์แอมบาสเดอร์ของเครื่องสำอาง

รายงานระบุว่าหลังจากที่หลิววี่ได้ปรากฏตัวในรายการเพื่อมาโฆษณาให้กับแบรนด์ไปแล้วนั้น ก็มีแฟน ๆ เข้ามาถามไถ่ว่าเขาจะได้มาออกรายการอีกครั้งหรือไม่ แต่พิธีกรทั้ง 2 ซึ่งคือ เหมิงเหมิง (Mengmeng) และเสี่ยวเว่ย (Xidowei) กลับตอบว่า "คนนั้นไม่ใช่ทั้งผู้ชายและผู้หญิง ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยซ้ำ พวกเราไม่รู้จักเขาหรอก"

ส่งผลให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์จำนวนมากเนื่องจากผู้ชมมองว่าพิธีกรใช้คำพูดที่ดูถูกและไม่ให้เกียรติหลิววี่ที่มาปรากฏตัวในฐานะแบรนด์แอมบาสเดอร์ของเครื่องสำอาง

"มันเป็นเรื่องของจรรยาบรรณ พิธีกรพยายามขายเครื่องสำอางแต่กลับใช้คำพูดที่สร้างความเสื่อมเสียแบบนี้ต่อหน้าผู้บริโภคนะ" "ถ้าเราไม่รู้จักเขาทำไมเราถึงไปตัดสินว่าเขาไม่ใช่ผู้ชายหรือผู้หญิง แต่ละคนมีความงามที่แตกต่างกันได้" ส่วนหนึ่งของความคิดเห็นจำนวนมากบน Weibo

เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมา แบรนด์เครื่องสำอางได้ออกมาขอโทษผ่านทาง Weibo พร้อมกล่าวตำหนิ Fanyin Culture บริษัทเอเจนซีซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบพิธีกรทั้งสองตลอดจนยุติสัญญากับบริษัท และให้คำมั่นว่าจะระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีกในอนาคต

"คุณหลิววี่มีแต่ความภักดี ซื่อสัตย์ และกระตือรือร้นในฐานะแบรนด์แอมบาสเดอร์ ทางบริษัทชื่นชมหลิววี่เสมอมา เราต้องขอภัยต่อหลิวและแฟนคลับของเขาสำหรับปัญหาที่เกิดขึ้น" บริษัทกล่าว

ที่มา: <https://www.posttoday.com/world/667167> (เผยแพร่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2564)

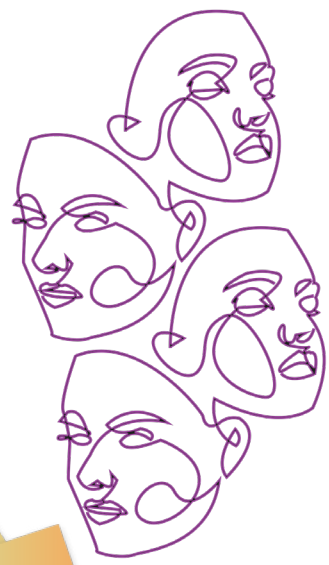
แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในรายการข่าวและกรณีศึกษา

• ตัวอย่างที่ 6 การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ (ต่อ)

จากตัวอย่าง แสดงถึง การนำเสนอรายการอื่น ๆ ที่มีการกล่าวถึงความหลากหลายทางเพศ ที่ผู้ดำเนินรายการควรมีการศึกษาข้อมูล หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ โดยมีความเป็นกลางปราศจากความอคติลำเอียง หรือการสอดแทรกทัศนนะส่วนบุคคลของผู้ดำเนินรายการ รวมถึงควรได้มีการตรวจสอบ ระมัดระวังและหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาในลักษณะ Micro aggression คือ การใช้ภาษาโดยไม่ตระหนัก หรือไม่รู้จักตัวของผู้รายงานข่าว นักข่าวในการสร้างการดูหมิ่น การตีตรา หรือสร้างความบอบช้ำในจิตใจ แต่ควรใช้ภาษาในลักษณะของการสร้างความเข้าอกเข้าใจ (Empathy)

ส่วนที่ 7

**แนวทางการนำเสนอภาพ เนื้อหา
และการใช้ภาษาเกี่ยวกับผู้ที่มี
ความหลากหลายทางเพศ
ในรายการบันเทิง**

7.1 แนวทางการปฏิบัติในกระบวนการผลิตรายการ

Do's

1. ควรมีที่ปรึกษาในการเขียนบทที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ หรือผู้ที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเอง ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจในบทบาทของผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างลึกซึ้ง แต่หากไม่มีทีมงานที่กล่าวมาข้างต้น ควรมีการพิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้มีความสามารถเข้าร่วมงานอย่างพิถีพิถัน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
2. การใช้สรรพนามและถ้อยคำในการเรียกบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศควรกระทำด้วยความถูกต้องและเหมาะสม ถ้าไม่แน่ใจควรสอบถามผู้มีความหลากหลายทางเพศให้ชัดเจน และถ้ามีการพลาดพลั้งใช้คำที่ไม่เหมาะสม ควรมีการขอโทษและแก้ไขและใช้ให้ถูกต้องต่อไป

Don'ts

1. อย่าเขียนบทหรือบรรยายเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศเพียงเฉพาะเพื่อสร้างความตระหนกตกใจ ความประหลาดใจ หรือการแสดงออกเกินจริง
2. อย่าเน้นบทบาทหรือการบรรยายเกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศให้เป็นเพียงตัวตลก ผู้ลวนลามผู้ชาย ผู้ถูกทรมาณหรือผู้มีจุดจบเป็นโศกนาฏกรรม ควรเน้นบทบาทการแสดงที่คำนึงถึงความเหมาะสมโดยไม่ใช่อคติทางเพศสภาพ

7.2 กรณีศึกษา

- ตัวอย่างการพลีตรายการบันเทิงที่เกี่ยวกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ภาพยนตร์ “แมลงรักในสวนหลังบ้าน”

ตัวอย่างที่ 1: ภาพยนตร์ “แมลงรักในสวนหลังบ้าน” *Insects in the Backyard* กำกับและเขียนบทโดย ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์ ผู้กำกับภาพยนตร์ที่ผันตัวเองไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อผลักดันประเด็น ‘ความเท่าเทียมทางเพศ’ ให้เป็นที่ยอมรับในสังคมมากขึ้น นับเป็นภาพยนตร์ขนาดยาวเรื่องแรก ๆ ที่พูดถึงกะเทย ในฐานะที่ไม่ได้เป็นเพียง ‘ตัวตลก’ และสะท้อนให้เห็น ‘ปัญหา’ เรื่องเพศสภาพที่ถูกกดทับอยู่ลึก ๆ รอวันปะทุออกมา

นอกจากนี้ *Insects in the Backyard* ยังเป็นภาพยนตร์เรื่องแรกที่ถูก ‘แบน’ จากพระราชบัญญัติพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ด้วยข้อกล่าวหาที่ว่า ‘ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ ก่อนที่ธัญญ์วารินตัดสินใจสู้คดีจนสามารถจัดฉาย (ตัดฉากที่มีความยาว 3 วินาทีออก) ได้ในปี พ.ศ. 2560
ที่มา: <https://thestandard.co/national-film-heritage-year-2562/>

ภาพยนตร์ “แมลงรักในสวนหลังบ้าน” แม้จะไม่ใช่รายการโทรทัศน์ แต่ก็ยังเป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นโดยผู้มีความหลากหลายทางเพศ ที่นำเสนอมุมมองปัญหาเชิงสังคม มากกว่าการนำเสนอในแนวเรื่องตลก เบาสมอง

ละครโทรทัศน์ “ไปไม้ที่ปลิดปลิว”

ละครโทรทัศน์ “ไปไม้ที่ปลิดปลิว” สร้างจากเค้าโครงบทประพันธ์แนว เมโลดราม่า (Melodrama) สะท้อนปัญหาของกลุ่มบุคคลข้ามเพศ ของวิมลเจียมเจริญ (ทมยันตี) โดย เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์, เซนจ์ 2561 และแก๊ง กวางแก๊งค์ เขียนบทโทรทัศน์โดย วรรณษา วีรยวรรณ (เนปาลี) และกำกับการแสดงโดยเอกสิทธิ์ ตระกูลเกษมสุข

เรื่องราวของไปไม้ที่ปลิดปลิว นั้น เป็นเรื่องของชีวิตสตรีข้ามเพศ หรือทรานส์เจนเดอร์ ที่ชื่อ นีรา ในบทประพันธ์เดิมกล่าวถึงสภาพสังคมใน พ.ศ. 2531 ที่สังคมที่ไม่ยอมรับการมีตัวตนของบุคคลข้ามเพศ ผู้ที่เป็นบุคคลข้ามเพศมักจะถูกมองว่าเป็นตัวประหลาด เป็นโรคจิต บ้างก็ฆ่าตัวตาย แต่เมื่อนำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2562 ได้มีการเพิ่มเติมมุมมองในเรื่องความต่างของช่วงวัยระหว่างตัวละครพ่อและลูกชายที่เป็นบุคคลข้ามเพศ สิทธิในการมีตัวตนในสังคมของบุคคลข้ามเพศ และการให้อภัย ปล่อยวางอดีต

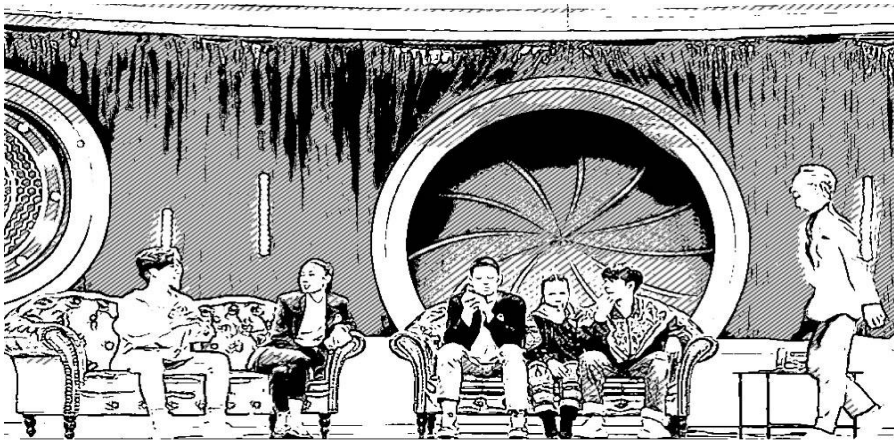
ในช่วงแรกที่มีการประกาศตัวนักแสดงของละครเรื่องนี้ออกมา พบว่ามีข้อสงสัยจากแฟนละครและแฟนนิยายว่า ทำไมถึงไม่เอานักแสดงที่เป็นทรานส์เจนเดอร์มารับเล่นบทนี้เพื่อความสมจริง รวมไปถึงตัวอย่างที่ปล่อยออกมาที่แสดงภาพของการทุบตีทำร้ายเด็ก และตราหน้าด้วยคำว่า ‘กะเทย’ ที่ดูไม่ร่วมสมัยเท่าไร ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ๆ ในเรื่องเพศหรือไม่ แต่ปรากฏว่าทีมงานผู้ผลิตและนักแสดงในละครเรื่องนี้สามารถสร้างผลงานให้เป็นที่ประทับใจและประสบความสำเร็จในทางการตลาดอย่างมากมาย

ละคร "รองเท้านารี"

อุณ หรือ อุษณา (ยิปโซ อริย์กัณตา) คบหากับ ปวิน (ณัฐ ทิวไผ่งาม) หนุ่มเจ้าสำอางรักสุขภาพ แต่มีข่าวซุบซิบว่าเป็นเกย์ แม่ของปวินกลับเร่งรัดให้ปวินแต่งงานกับอุษณาเพื่อกลบความฉาวของลูกชาย มีบทพุดในละครที่อุณต่อว่าบุคคลที่นินทาสามีตัวเอง ทั้ง ๆ ที่ผู้นินทานั้นก็แสดงออกว่าเป็นคนข้ามเพศ บทในละครนี้เป็นการให้ความรู้และสร้างทัศนคติไม่ให้มีการดูถูกหรือนำความหลากหลายทางเพศมาล้อเล่น

เกมโชว์

ส่วนที่ 7

ในรายการเกมโชว์รายการหนึ่ง ช่วงหนึ่งของรายการ พิธีกรได้ถามหนึ่งในแขกรับเชิญรายการดังกล่าวว่า “จะโทรหาใคร” แขกรับเชิญตอบว่า “โทรหารุ่นน้องที่เป็นครีเอทีฟรายการแห่งหนึ่ง” จากนั้น พิธีกรก็ถามต่อไปว่า “เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง” ทำเอาผู้ร่วมรายการอีกอีกที่ตอบ พิธีกรจึงพูดว่า “อยู่กึ่งกลางยังเลือกชีวิตตนเองไม่ได้ว่าจะไปด้านไหนดี” ผู้ร่วมรายการจึงตอบว่า “แล้วแต่เขาจะโตทางด้านไหน แล้วเราก็สนับสนุนเขาครับ” พิธีกรจึงกล่าวว่า “แล้วแต่เขาจะโตไปด้านไหน ใช้คำว่าเราจะสนับสนุนเขาเต็มที่”

ที่มา: https://www.khaosod.co.th/entertainment/news_6243655

กรณีนี้พิธีกรรายการอาจใช้คำพูดที่ผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจ แต่อาจเป็นการดูหมิ่นเพศที่สามได้ ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในโซเชียลมีเดีย ซึ่งคนรุ่นใหม่ส่วนมากสะท้อนความรู้สึกว่าเป็นการดูถูกเพศทางเลือกและไม่เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

รายการ “ศึก 12 ราศี”

กรณีที่ดีเจท่านหนึ่งในผู้ร่วมรายการได้มีการหยอกล้อน้องโยชิ ผู้ร่วมรายการ ซึ่งเป็นผู้หญิงข้ามเพศว่า ให้ผู้ชมคอยติดตามการเปิดตัวละครเรื่อง “ฟ้าเหลืองที่เมืองทอง” ซึ่งทำให้แฟนคลับของน้องโยชิเกิดความไม่พอใจ และมีการวิพากษ์วิจารณ์บนโซเชียลมีเดียกันอย่างมากกว่า ดีเจท่านนั้นมีการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมต่อเพศที่สาม และก่อให้เกิดกระแส #แฮชแท็กแบนดีเจคนดังกล่าวในช่วงเวลาหนึ่ง จนกระทั่งดีเจท่านนี้ได้ออกมาอภัยขอโทษน้องโยชิ แฟนคลับของน้องโยชิ และกลุ่มบุคคลเพศที่สามโดยยืนยันว่าตนไม่มีเจตนาเหยียดเพศที่สามแต่อย่างใด แต่เกิดจากการทำงานเฉพาะหน้า ที่ใช้เวลารวดเร็วทำให้เกิดความผิดพลาดและทีมงานทุกคนก็ไม่ได้สังเกตว่ามีความผิดพลาดเกิดขึ้น จนกระทั่งได้รับทราบกระแสความไม่พอใจจากกลุ่มแฟนคลับของน้องโยชิในภายหลัง จึงขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียว

ที่มา: <https://ch3plus.com/news/category/153111>

ในกรณีนี้ แสดงให้เห็นว่าสถานีโทรทัศน์ไม่มีนโยบายหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทำให้ทีมงานและผู้ร่วมรายการขาดความตระหนักและไม่ระมัดระวัง ดังนั้น สถานีและผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จึงควรจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันและเพื่อป้องกันความผิดพลาดในอนาคต

7.3 แนวทางการปฏิบัติทั่วไปในสถานที่ทำงาน

Do's

1. มีการเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน
2. ควรสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นพวกเดียวกัน โดยการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านเพศสภาพ หรือทำให้เพศสภาพเป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน
3. ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน มีการกำหนดมาตรการที่ปลอดภัยในการทำงานสำหรับบุคคลในการเข้ามาคัดเลือกตัวแสดงหรือทำงาน และคุ้มครองไปถึงการเดินทางไปกลับสถานที่ทำงาน โดยเฉพาะในเวลาดึก มีการจัดหาห้องน้ำที่มีความเหมาะสมกับเพศสภาพของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ถ้าเป็นไปได้
4. ควรใช้คำถามที่เหมาะสมเมื่อเกิดความสงสัย เพื่อให้ทราบความต้องการของบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศและเกิดความชัดเจนในการทำงานร่วมกัน
5. กำหนดแนวทางการใช้สรรพนามในการปฏิบัติงาน ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานระหว่างส่วนต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกมากขึ้น และควรมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อต่าง ๆ ที่ช่วยเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อให้พวกเขาใช้สรรพนามเดียวกันและตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศอย่างถูกต้อง

Don'ts

1. ไม่ควรถามผู้มีความหลากหลายทางเพศด้วยคำถามที่ไม่ควรใช้ถามคนทั่วไป เช่น อายุ สถานภาพสมรส เชื้อชาติ ศาสนา รสนิยมทางเพศ เป็นต้น
2. ไม่ควรถามหรือกล่าวกับนักแสดงกลุ่ม LGBTQ+ เกี่ยวกับเพศสภาพ เช่น “เป็นเกย์หรือเปล่า” และไม่ควรถามเกี่ยวกับขั้นตอนของการเปลี่ยนผ่านในกระบวนการข้ามเพศ เช่น “ผ่าตัดอะไรมาบ้างแล้ว” “เทคฮอร์โมนอยู่หรือเปล่า” และไม่ควรเปิดเผยรสนิยมทางเพศของผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าตัว

ภาคผนวก

**รายชื่อและข้อมูลติดต่อ
องค์กรเกี่ยวกับผู้มี
ความหลากหลายทางเพศ**

ภาคีเครือข่ายความหลากหลายทางเพศ (ประเทศไทย)

ภาคเหนือ

1. วิแคป

ติดต่อ	คุณท็อป
เบอร์โทรศัพท์	089 555 7042
E-mail	vcap.lpu@gmail.com
Facebook	https://facebook.com/vcap.lpu
Website	https://vcap-non-profit-organization.business.site
ที่อยู่	343/522 ม.6 (บ้านเอื้ออาทรเหมืองง่า) ถ.จามเทวี ซอย 23 ต.เหมืองง่า อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน 51000

2. โครงการสร้างสรรค์อนาคตเยาวชน

ติดต่อ	คุณเจี๊ยบ
เบอร์โทรศัพท์	088 260 7203
E-mail	sangsanngo@gmail.com
Facebook	https://facebook.com/saydpthailand
Website	http://sangsanngo.blogspot.com
ที่อยู่	ตูปณ.138 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50202

ภาคเหนือ

3. ศูนย์บริการที่เป็นมิตรน้ำกว้านสีรุ้ง

ติดต่อ	คุณภักคินทร์ (คุณดล)
เบอร์โทรศัพท์	090 331 3406 , 054 070 599
E-mail	namkwansirung@gmail.com
Facebook	https://facebook.com/054070599PYH
ที่อยู่	414/12 ม.11 ต.บ้านต๋อม อ.เมือง จ.พะเยา 56000

4. ศูนย์สุขภาพแคร์แมท

ติดต่อ	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์
เบอร์โทรศัพท์	052 005 458
E-mail	caremat@caremat.org, carematorg@gmail.com
Facebook	https://facebook.com/carematorg
Website	https://www.caremat.org/
ที่อยู่	257/102, 103 ถ.สุเทพ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50000

ภาคเหนือ

5. กลุ่มเอ็มโกศยันคร

ติดต่อ	คุณเอ๋
เบอร์โทรศัพท์	061 808 1668
E-mail	atom.123_409@hotmail.co.th
Facebook	https://facebook.com/กลุ่ม-M-โกศยันคร-จังหวัดแพร่-101342852264408/
ที่อยู่	172/32 ถ.ยันตรกิจโกศล ต.ในเวียง จ.แพร่ 54000

6. มูลนิธิเอ็มพลัส

ติดต่อ	เจ้าหน้าที่ประจำมูลนิธิ
เบอร์โทรศัพท์	053 283 108 , 086 919 4840
E-mail	mplus.foundation@gmail.com, mplusfoundation.cm@gmail.com
Facebook	https://facebook.com/mplusthailand
Website	http://www.mplusthailand.com/
ที่อยู่	142 ม.1 ซอยชมจันทร์ ต.ป่าแดด อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 5010

ภาคเหนือ

7. หน่วยงาน Life Skills Thailand

ติดต่อ	คุณเมย์
เบอร์โทรศัพท์	081 423 2281
E-mail	may@lifeskillsthailand.com
Facebook	https://facebook.com/LifeskillsThailand
Website	http://www.LifeSkillsThailand.com/
ที่อยู่	315 ม.10 ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย 57160

8. องค์กร Rainbow dream group

ติดต่อ	คุณมิน
เบอร์โทรศัพท์	086 190 6309
E-mail	mistmean@yahoo.com
Facebook	https://facebook.com/adminrbdth
ที่อยู่	65 ถ.อินทวโรรส ต.ศรีภูมิ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100

ภาคใต้

1. กลุ่มนราฟ้าสีรุ้ง

ติดต่อ คุณชัย กลุ่มนราฟ้าสีรุ้ง
เบอร์โทรศัพท์ 0817986066
E-mail chatchay2518@hotmail.com
Facebook อยู่ในระหว่างดำเนินการ
ที่อยู่ 87/3 ม.4 ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส 96110

2. สมาคมนราฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย สำนักงานสาขาภูมิภาคทะเลใต้ จ.สงขลา

ติดต่อ เจ้าหน้าที่
เบอร์โทรศัพท์ 074 232 101
E-mail office_songkhla@rsat.info
Facebook <https://web.facebook.com/RSATSongkhla/>
Website <http://www.rsat.info/>
ที่อยู่ ฟ้าสีรุ้งหาดใหญ่ 97 ถ.นิพัทธ์สงเคราะห์ 2
 ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

ภาคใต้

กลุ่มพะยูนศรีตรัง

เพื่อความหลากหลายทางเพศ

3. กลุ่มพะยูนศรีตรัง

ติดต่อ คุณเจสสิก้า
เบอร์โทรศัพท์ 085 888 9433
E-mail jessicatrang2521@gmail.com
Facebook https://web.facebook.com/groups/1541567636064145/?_rdc=1&_rdr
ที่อยู่ 7/1 ถ.ควนขัน ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง 92000

4. กลุ่มสกายสีม่วงพัทลุง

ติดต่อ คุณณัฐทัด
เบอร์โทรศัพท์ 063 516 0141
E-mail vspg001@gmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/กลุ่มสกายสีม่วงพัทลุง-Violet-Sky-Phatthalong-Group-103648508572533>
ที่อยู่ 161 ม.2 ต.ท่ามิหรำ อ.เมือง จ.พัทลุง 93000

ภาคใต้

5. อันดามันพาวเวอร์ ภูเก็ต

ติดต่อ	คุณวิกกี้	 ANDAMAN POWER
เบอร์โทรศัพท์	084 848 7963	
E-mail	iamvickky@gmail.com	
Facebook	https://web.facebook.com/missqueenandamanpower	
ที่อยู่	35/853 ม.2 ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000	

ภาคกลางและภาคตะวันออก

1. สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

ติดต่อ	เจ้าหน้าที่ประจำสมาคม		สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย RAINBOW SKY ASSOCIATION OF THAILAND
เบอร์โทรศัพท์	02 731 6532-33		
E-mail	contact@rsat.info		
Facebook	https://web.facebook.com/rsatbkk.pri		
Website	http://www.rsat.info/		
ที่อยู่	เลขที่ 1 และ 3 ซอยรามคำแหง 97/2 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240		

2. มูลนิธิซิสเตอร์

ติดต่อ	คุณโกโก้
เบอร์โทรศัพท์	085 699 3233
E-mail	sisters.pattaya@gmail.com, sistersfoundation.th@gmail.com
Facebook	https://web.facebook.com/sistersfoundationTH/
ที่อยู่	เลขที่ 417/64-65 ม.9 ซอยอรุโณทัย ถ.พัทธากลาง ต.หนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 20150

ภาคกลางและภาคตะวันออก

3. United Nations Development Programme (UNDP)

เบอร์โทรศัพท์ 02 288 3350
 E-mail undp.thailand@undp.org, info.thailand@undp.org
 Facebook <https://web.facebook.com/UNDPThailand/>
 Website <https://www.th.undp.org/>
 ที่อยู่ 12th Floor, UN Building, ถ.ราชดำเนินนอก
 กรุงเทพมหานคร 10200

4. มูลนิธิเพื่อนพนักงานบริการ

เบอร์โทรศัพท์ 02 632 9502 (สาขาสีลม), 02 115 0251 (สาขาสะพานควาย)
 038-412297/ 038-412-298 (สาขาพญา)
 E-mail director.swingfoundation@gmail.com, noppanai.swing@gmail.com
 Facebook <https://www.facebook.com/swing.thailand.1>
<https://www.facebook.com/PATTAYA.SWING>
 Website <https://www.swingthailand.org/>
 ที่อยู่ สาขาสีลม กรุงเทพฯ (BTS ศาลาแดง ทางออก 1)
 อาคารเลขที่ 3 ชั้น 5 ซอยพัฒน์พงษ์ 1 ถนนสุรวงศ์ แขวงสุริยวงศ์
 เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500
 สาขาสะพานควาย กรุงเทพมหานคร (BTS สะพานควาย ทางออก 1)
 1417/31 ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
 10400
 สาขาพญา ชลบุรี (ตรงข้ามซอย 14 พญาใต้)
 45/54 ม.10 ต.หนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 20150

ภาคกลางและภาคตะวันออก

5. มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
The Foundation of Transgender Alliance for Human Rights

ติดต่อ มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
เบอร์โทรศัพท์ 095-361-5796
E-mail thaitga@gmail.com
Website <http://thaitga.org/>
ที่อยู่ ห้อง 829 ชั้น 2 บางแคคอนโดทาวน์ ถนนเพชรเกษม
แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160

Save the
Children

6. Save the Children Thailand

เบอร์โทรศัพท์ 026841286/87/88
E-mail info.thailand@savethechildren.org
Facebook www.facebook.com/SaveTheChildrenThailand
ที่อยู่ 14th Floor, Maneeya Center Building (South)
518/5 Ploenchit Rd., Lumpini, Pathumwan
Bangkok 10330

ภาคกลางและภาคตะวันออก

7. กลุ่มทำทาง

ติดต่อ	คุณสุพีชา
เบอร์โทรศัพท์	085 742 9948
E-mail	supecha@gmail.com
Facebook	https://web.facebook.com/SafeAbortionThailand/
Website	https://safeabortionthailand.wordpress.com/
ที่อยู่	กลุ่มทำทาง 312 ซอยสมเด็จพระปิ่นเกล้า 2 บางพลัด บางยี่ขัน กรุงเทพมหานคร 10700

8. กลุ่มบางกอกเรนโบว์

ติดต่อ	คุณนิกร
เบอร์โทรศัพท์	089 039 1918 , 02 125 2452
E-mail	bangkokrainbow@yahoo.com
Facebook	https://web.facebook.com/bangkokrainboworganization/
Website	http://www.bangkokrainbow.org/
ที่อยู่	218/16 ซอยประดิพัทธ์18 ถ.ประดิพัทธ์ แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

ภาคกลางและภาคตะวันออก

9. คลินิกสุขภาพชุมชนแทนเจอริน

TANGERINE
COMMUNITY HEALTH CLINIC

ติดต่อ คุณริน่า
เบอร์โทรศัพท์ 098 516 4562 , 02 160 5372
E-mail tangerineclinic@ihri.org
Facebook <https://facebook.com/TangerineClinic/>
Website <https://ihri.org/th/tangerine/>
ที่อยู่ เลขที่ 319 อาคารจามจุรีสแควร์ โชนออฟฟิศ ชั้น 11
ยูนิต 1109 – 1116 ถ.พญาไท แขวงปทุมวัน
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

10. มูลนิธิเดอะพอสโฮมเซ็นเตอร์

ติดต่อ คุณเอก
เบอร์โทรศัพท์ 095 761 4999
E-mail spaekgm@gmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/pozhome/>
Website อยู่ในระหว่างดำเนินการ
ที่อยู่ เลขที่ 38 ซอยอุดมสุข 13 ถ.สุขุมวิท 103 แขวงบางนา
เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260

ภาคกลางและภาคตะวันออก

11. มูลนิธิเอ็มพลัส พิษณุโลก

M PLUS
PHITSANULOK
where learning takes you further.

ติดต่อ	คุณณัฐพร
เบอร์โทรศัพท์	088 282 4421
E-mail	kaenjohn@gmail.com
Facebook	https://web.facebook.com/MplusPhitsanulok/
Website	http://www.mplusthailand.com/
ที่อยู่	262/19-22 ถ.ราษฎร์อุทิศ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

12. FTM Guidebook Thailand

ติดต่อ	คุณมณฑา(ผู้เขียน)
เบอร์โทรศัพท์	098 623 9195
E-mail	kanattsan@gmail.com
Facebook	https://web.facebook.com/ftmguidebook/
Online Reading	https://www.ookbee.com/shop/book/922279de-f451-419e-a214-124afaf98200/ftm-guidebook-thailand

ภาคกลางและภาคตะวันออก

13. สายรุ้ง ราชบุรี

ติดต่อ คุณโอม
เบอร์โทรศัพท์ 090 963 5060
E-mail ratchaburi_rainbowgroup@hotmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/สายรุ้ง-ราชบุรี-376463675724972>
ที่อยู่ 186/6-7 หมู่บ้านโพธารามเมืองใหม่ ซอย 9 ม. 4
 ต.บ้านเลือก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี 70120

ชنگต พจนอักษร
nat Kanjanauksorn Foundation ('

14. มูลนิธิรณากาญจนอักษร

ติดต่อ คุณจันจิรา
เบอร์โทรศัพท์ 02 868 4344
E-mail tkfthai@gmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/tkfthai/>
ที่อยู่ เลขที่4 ซอยเพชรเกษม 24 ถ.เพชรเกษม
 แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ
 กรุงเทพมหานคร 10160

ภาคกลางและภาคตะวันออก

15. สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ศูนย์นครสวรรค์

ติดต่อ	เจ้าหน้าที่ประจำสมาคม
เบอร์โทรศัพท์	095 335 0276
Facebook	https://web.facebook.com/people/ฟ้าสีรุ้ง-นครสวรรค์/100025329701314/
ที่อยู่	625 โกสิย ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ นครสวรรค์ 60000

16. กลุ่มโรงน้ำชา

ติดต่อ	เจ้าหน้าที่
เบอร์โทรศัพท์	02 009 2120
E-mail	tearongnamcha@gmail.com
Facebook	https://web.facebook.com/TEAGroupThailand/
ที่อยู่	72 ซอยพหลโยธิน 4 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

ภาคกลางและภาคตะวันออก

17. กลุ่มเครือข่ายสุขภาพและโอกาส (HON)

ติดต่อ

คุณแอนท์

Health & Opportunity
Network

เบอร์โทรศัพท์

092 383 6926

E-mail

antz_bb@hotmail.com

Facebook

<https://web.facebook.com/hon.house>

ที่อยู่

119/111 ม.13 ซอยวัดธรรมสามัคคี ต.หนองปรือ
อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 20150

ชมรมเพื่อน M เมืองพรหม

18. กลุ่มเพื่อน M เมืองพรหม

ติดต่อ

คุณโรเบิร์ต

เบอร์โทรศัพท์

083 411 6071

Facebook

[https://web.facebook.com/เพื่อน-
M-เมืองพรหม-102714714833051](https://web.facebook.com/เพื่อน-M-เมืองพรหม-102714714833051)

ที่อยู่

13/1 ม.2 ต.หนองแขม อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก 65150

ภาคกลางและภาคตะวันออก

19. มูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม

ติดต่อ คุณสุเพ็ญศรี(ป้าโก้)
 เบอร์โทรศัพท์ 081 618 0613
 E-mail sepfound@gmail.com
 Facebook <https://web.facebook.com/มูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม-1257782327580843/>
 ที่อยู่ 35/98 อาคารแจ้งจิตแมนชั่น ห้องเลขที่ 105
 ซอยลาดพร้าว 23 แขวงจตุรเกษม เขตจตุจักร
 กรุงเทพมหานคร 10900

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่ม M-Friends อุตรธานี

ติดต่อ	คุณชัชพงศ์
เบอร์โทรศัพท์	093 396 9458
E-mail	mfriendsfoundation@gmail.com
Facebook	https://facebook.com/มูลนิธิเอ็มเฟรนด์อุตรธานี-M-Friends-Udonthani-Foundation-478366209183459/
Website	https://love2test.org/clinic/MFriends
ที่อยู่	132/9 ม. 1 ซอยบ้านหนองบัว ถ.นิตโย ต.หมากแข้ง จ.อุตรธานี 41000

2. สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ศูนย์อุบลราชธานี

ติดต่อ	เจ้าหน้าที่
เบอร์โทรศัพท์	045 957 070
E-mail	kongchai.p@rsat.info
Facebook	https://facebook.com/RSATUbonratchathani/
Website	http://www.rsat.info/
ที่อยู่	542 ถ.พิจิตรรังสรรค์ ต.โนนเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. กลุ่ม M-REACH ขอนแก่น (UNDP)

M-REACH

ติดต่อ คุณแวงค์
เบอร์โทรศัพท์ 081 058 9954
E-mail pantalymon@gmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/M-Reach-KHON-KAEN-104735651351310/>
ที่อยู่ คลินิกเวชกรรมสวท.ขอนแก่น เลขที่ 752-754
ถ.ศรีจันทร์ อ.อเมือง จ.ขอนแก่น 40000

4. กลุ่มหอแก้วสีรุ้ง มุกดาหาร

ติดต่อ คุณเจนนี่
เบอร์โทรศัพท์ 080 571 8540
E-mail jineysky@hotmail.com
Facebook กลุ่มหอแก้วสีรุ้งมุกดาหาร (กลุ่มส่วนตัว)
ที่อยู่ 106/3 ถ.สำราญชายโขงฝั่งใต้ ต.ศรีบุญเรือง อ.เมืองมุกดาหาร
จ.มุกดาหาร 49000

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. กลุ่มเยาวชนศิขรภูมิ

ติดต่อ คุณไก่อ่
เบอร์โทรศัพท์ 0819678259
E-mail phakwilai@gmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/phakwilai>
ที่อยู่ 24 ม.6 ต.ยาง อ.ศรีขรภูมิ จ.สุรินทร์ 32110

6. กลุ่มกุหลาบสีรุ้ง

หมายเหตุ ไม่มีภาพlogo ประจำกลุ่ม ใช้รูปดอกกุหลาบสีรุ้งแทน

ติดต่อ คุณประดิษฐ์(ป้าหญิง)
เบอร์โทรศัพท์ 0854975063
E-mail zazimisung@hotmail.com
Facebook <https://web.facebook.com/zazimisung> (facebookส่วนตัวของป้าหญิง)
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 7 ม. 7 ต.ไก่อ่คำ อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ 37000

ภาคผนวก

รายนามคณะทำงาน

รายนามคณะกรรมการ

นางรมิดา ลีลาพทะ

นางสาวปณิตดา สร้อยศรี

นางสาวธีรดา ศรีนวล

นางสาวสุชญา วงษ์จันทร์

นางสาวพัชรา อร่ามศรี

นางกรรณก ชายพรหม

นางสาวจรรยาธิศม์ ไพโรไพศาลกิจ

นางสาวกิตติศรภัทร คล่องแคล่ว

นายเอนก จิตจันทร์เพ็ญ

นายประคุณ รุ่งธนวิชญ์

นางสาวมนันยา โฮมชัยยา

รายนามคณะผู้วิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

ผศ.ดร.ภูมิศิษฐ์ มหาเวสน์ศิริ
รองเลขาธิการ กสทช.

หัวหน้าโครงการ รศ.ดร.สันทัด ทองรินทร์

ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์/วารสารศาสตร์

รศ.พ.ต.ท.หญิง ดร.ศิริวรรณ อนันต์โท
ผศ.ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี
รศ.ดร.วิทย์ธรร ท่อแก้ว

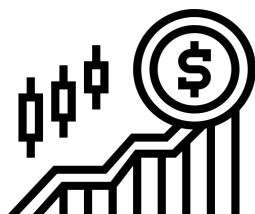

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

อาจารย์ ดร.ทิพย์นภา หวนสุริยา

ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์

ผศ.ดร.สาธิตา วิมลคุณารักษ์
ผศ.ดร.วิวิธ วงศ์ทิพย์
ผศ.ดร.ธีรเดช มโนสิหกุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด

ผศ.ดร.วิศนันท์ อุปรมัย

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
87 ถนนพหลโยธิน ซอย 8 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร: 0 2670 8888 Call Center 1200 (โทรฟรี)

9 786164 160460